

AZƏRBAYCAN

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI MİLLİ MƏCLİSİNİN ORQANI

№ 46 (8925) ÇƏRŞƏNBƏ AXŞAMI, 1 mart 2022-ci il

Qəzetin əsası 1918-ci ildə qoyulmuşdur

www.azerbaijan-news.az

Müstəqil və qətiyyətli siyasət

İlham Əliyev dövlətimizin mənafeyini uğurla təmin edir

Azərbaycan Prezidentinin nüfuzunun daha bir nümayişi

Ermənişilli jurnalistin qərəzli cəhdləri tədbirin səviyyəsinə xələl gətirə bilmədi

Məlum olduğu kimi, Prezident İlham Əliyev bu il fevralın 23-də TASS Agentliyində Rusiyanın aparıcı KİV-inin rəhbərləri ilə görüşmüşdür.

TASS Agentliyinin Baş direktoru Sergey Mixaylov tədbirə gəldiyinə görə Azərbaycan Prezidentinə minnətdarlığını bildirmiş, öz görüşlərinin önəyini qeyd etməsinə maraqlı olduğunu diqqətə çatdırmışdır. Sözügedən görüşdə birinci xanım Mehriban Əliyeva da iştirak etmişdir.

"Rossiyskaya qazeta"nın baş redaktorunun sualı ilə başlayan söhbətin əvvəlində iki dövlət arasında imzalanan bəyannamə müzakirə olundu. Rusiya KİV-inin rəhbərləri bu sənədin bağlanan digər müqavilələrdən üstünlüyünün nədə olduğunu araşdırmaq üçün suallarla İlham Əliyevə müraciət etdilər. Azərbaycan Prezidenti belə hesab etdiyini bildirdi ki, "münasibətlərin indiki formatı ali formatdır".

Ardı 5-ci səh.

Azərbaycanın mürəkkəb regionun lider dövlətinə, global miqyasda söz sahibinə çevrilməsi respublikamızın mühüm siyasi nailiyyətlərindən biridir.

Bu yolda aşırımlardan inamla keçən, qarşıya çıxan məsələləri uğurla dəf edən respublikamız öz siyasətinin prioritetlərini inamla reallaşdırır. 2020-ci ilin Vətən müharibəsində torpaqlarımızın azad olunması respublikamızın öz milli marağı və mənafeyini qətiyyətlə təmin etdiyini bütün dünyaya nümayiş etdirmişdir.

Bəyannamə əlaqələri yeni mərhələyə yüksəlmişdir

Prezident İlham Əliyevin Rusiyaya rəsmi səfəri zamanı fevralın 22-də imzalanan "Azərbaycan Respublikası ilə Rusiya Federasiyası arasında mütəfiqlik qarşılıqlı fəaliyyəti haqqında" Bəyannamə Azərbaycanın yürütdüyü müstəqil siyasətin növbəti təcəsümmüdür. 43 bənddən ibarət Bəyannamədə öz əksini tapan fikirlər bütün sahələrdə mövcud olan ikitərəfli və qarşılıqlı münasibətlərin bərabərhuquqlu şəklində daha da inkişafını müəyyən edir, mütəfiqliklə bağlı yeni hədəfləri qarşıya qoyur.

Ardı 3-cü səh.

Son illərdə Azərbaycan-Rusiya münasibətlərində dinamik yüksəliş baş verib. Xüsusən iki ölkənin prezidentlərinin siyasi iradəsi və birgə səyləri bütün sahələrdə tərəfdaşlığın genişlənməsi üçün möhkəm zəmin yaradıb. Hazırda Azərbaycan-Rusiya münasibətləri siyasi sferadan tutmuş iqtisadi, mədəni, humanitar və hərbi sahələrə qədər geniş spektri əhatə edir. İndiyədək Azərbaycanla Rusiya arasında müxtəlif sahələrə dair 200-dən artıq sənədin imzalanması da əməkdaşlığın əhatəli və çoxşaxəli olmasından xəbər verir.

Moskvada dövlət başçıların danışıqları, mətbuata verilən bəyanatlar da bir daha göstərdi ki, Azərbaycanla Rusiya arasında qarşılıqlı siyasi, iqtisadi, humanitar və digər sahələr üzrə əməkdaşlığın daha da inkişaf etdirilməsi üçün güclü siyasi iradə mövcuddur. İki dövlət arasında əmtəə dövriyyəsinin həcmində 3 milyard dolların ötməsi, Rusiyada hazırda 11 mindən artıq azərbaycanlı tələbənin təhsil alması, Azərbaycanda isə 340-a yaxın məktəbdə rus dilində tədrisin aparılması, 15 mindən çox tələbənin ali məktəblərdə rus dili bölmələrində oxuması əlaqələrin gözəl nümunələridir. Bəyannamə isə bu əlaqələri yeni mərhələyə yüksəlmişdir.

"Gənclərin xarici ölkələrin nüfuzlu ali təhsil müəssisələrində təhsil almalarına dair 2022-2026-cı illər üçün Dövlət Proqramı"nın təsdiq edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 3-cü bəndini rəhbər tutaraq qərara alıram:

1. "Gənclərin xarici ölkələrin nüfuzlu ali təhsil müəssisələrində təhsil almalarına dair 2022-2026-cı illər üçün Dövlət Proqramı" təsdiq edilsin (əlavə olunur).

2. Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi:

2.1. bu Sərəncamın 1-ci hissəsi ilə təsdiq edilmiş Dövlət Proqramında nəzərdə tutulan tədbirlərin həyata keçirilməsini əlaqələndirsin;

2.2. Dövlət Proqramının icrasının gediş barədə ilde bir dəfə Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin.

3. Dövlət Proqramında nəzərdə tutulmuş tədbirlərin icrasının monitorinqini və qiymətləndirilməsini Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin sifarişində Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi həyata keçirsin.

4. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti bu Sərəncamdan irəli gələn məsələləri həll etsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 28 fevral 2022-ci il

Ukraynada hadisələrin eskalasiyası ilə əlaqədar vəziyyət müzakirə edilib

Fevralın 26-da axşam saatlarında Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev ilə Rusiya Federasiyasının Prezidenti Vladimir Putin arasında telefon söhbəti olub.

Telefon söhbəti zamanı Ukraynada hadisələrin eskalasiyası ilə əlaqədar vəziyyət, həmçinin Rusiya-Azərbaycan münasibətlərinə dair məsələlər müzakirə edilib.

Prezidentin Mətbuat Xidməti

Goranboy rayonunun Dəliməmmədli-Düzqışlaq-Bağçakürd-Dəyirmanlar-Azad-Nizami avtomobil yolunun tikintisi ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq qərara alıram:

1. On dörd min nəfər əhalinin yaşadığı 6 yaşayış məntəqəsini birləşdirən Dəliməmmədli-Düzqışlaq-Bağçakürd-Dəyirmanlar-Azad-Nizami avtomobil yolunun tikintisinin başa çatdırılması məqsədilə "Azərbaycan Respublikasının 2022-ci il dövlət büdcəsində dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu (investisiya xərcləri) üçün nəzərdə tutulan vəsaitin bölgüsü"nün 1.26.11-ci yarım bəndinə uyğun olaraq, Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyinə 3,6 milyon (üç milyon altı yüz min) manat ayrılınsın.

2. Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi bu Sərəncamın 1-ci hissəsində göstərilən məbləğdə maliyyələşməni təmin etsin.

3. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti bu Sərəncamdan irəli gələn məsələləri həll etsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 28 fevral 2022-ci il

"Cənub qaz dəhlizi" Azərbaycan və Aİ arasında əlaqələri daha da möhkəmləndirir

"Cənub Qaz Dəhlizi" Məşvərət Şurası çərçivəsində nazirlərin toplantılarına, bir qayda olaraq, Azərbaycan evsahibliyi edir. Bu il fevralın 4-də Bakıda keçirilən 8-ci iclasda Aİ-nin iki komissarının iştirak etməsi çox müsbət hal kimi qiymətləndirilir. Bu, Avropa İttifaqının Azərbaycanla münasibətlərə necə önəm verdiyinin aydın ifadəsidir.

Bunu Prezident İlham Əliyev Məşvərət Şurasının toplantısında da vurğulamışdır: "Məşvərət Şurasının hər bir iclasında müəyyən nailiyyətlər əldə edilmişdir. Hər il biz müəyyən yeni nailiyyətlər haqqında məlumat veririk. Biz çox şadıq və özümü təbrik edə bilərik ki, bu dəfə biz "Cənub qaz dəhlizi"nin uğurla tamamlanması haqqında məlumat verə bilərik. Biz çox şadıq ki, 2020-ci ilin sonuncu günü - dekabrın 31-də, - yeri gəlmişkən, bu, Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Günüdür, - azərbaycanlılar üçün mühüm olan bu gündə biz "Cənub qaz dəhlizi"nin sonuncu hissəsi olan TAP layihəsinin tamamlanması haqqında məlumat verdik..."

Bax: səh. 7

Azərbaycan peyvəndlərdən istifadədə qeyri-bərabərliyə qarşı beynəlxalq həmrəyliyin gücləndirilməsinə yüksək töhfə verir

İki ildən artıqdır ki, global bəlaya çevrilmiş COVID-19 təhlükəsi hələ də qalmaqdadır. Dünyanın əksər ölkələri koronavirus infeksiyasının gətirdiyi narahatlıq içindədir. Yəni hər gün insanlar bu bəlaya ducar olurlar. Təəssüf ki, yoxluqlar arasında həyatını itirənlər də az deyil.

Ardı 5-ci səh.

Ermənilər xofdadırlar: "İlham Əliyev nəyi necə və nə vaxt etmək lazım olduğunu çox yaxşı bilir"

Mütəfiqlik Bəyannaməsinin imzalanması Ermənistanda hələ də məyusluqla və böyük qorxu ilə qarşılanır

Ötən həftə Prezident İlham Əliyevin Rusiyaya etdiyi rəsmi səfər, imzalanan Mütəfiqlik Bəyannaməsi Azərbaycanla bu ölkə arasında münasibətlərin mehriban qonşuluq və dostluq prinsiplərinə söykənərək inkişaf etdiyini göstərdi.

Ən əsası bir daha təsdiq olundu ki, bu münasibətlər həm də strateji xarakter daşıyır və Azərbaycan Rusiyanın Cənubi Qafqazda ən mühüm siyasi-iqtisadi tərəfdaşdır.

Ardı 5-ci səh.

E.B.Mansurovun "Şöhrət" ordeni ilə təltif edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 23-cü bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**: Azərbaycan musiqi sənətinin inkişafında xidmətlərinə görə Eldar Bəhrəm oğlu Mansurov "Şöhrət" ordeni ilə təltif edilsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 28 fevral 2022-ci il

M.İ.Səlimzadənin Göyçay Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı vəzifəsindən azad edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 124-cü maddəsinin II hissəsini rəhbər tutaraq **qərara alıram**: Mehdi İldırım oğlu Səlimzadə Göyçay Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı vəzifəsindən azad edilsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 28 fevral 2022-ci il

Azərbaycan Ukraynaya humanitar tibbi yardım göndərib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin tapşırığı ilə İcbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət Agentliyi və Tibbi Ərazi Bölmələrini İdarəetmə Birliyi (TƏBİB) tərəfindən Ukraynaya humanitar yardım məqsədilə təcili və təxirə-salmaz hallarda tibbi yardımın göstərilməsi üçün dərman preparatları və tibbi avadanlıqlar göndərilib.

Tibbi Ərazi Bölmələrini İdarəetmə Birliyindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, tibbi vasitələrin yükləndiyi təyyarə fevralın 27-də yola düşüb.

Tibbi vasitələrin yardımı ilə bağlı təhvil-təslim aktını Ukraynanın Azərbaycanı fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Vladislav Kanevski və TƏBİB-in İdarə Heyəti sədri vəzifəsini icra edən Vüqar Qurbanov imzalayıblar.

Azərbaycanın Ukraynadakı səfirliyinin məlumatı

Azərbaycanın Ukraynadakı səfirliyi bu ölkədə baş verən hadisələr zamanı azərbaycanlıların həlak olması ilə bağlı mətbuat açıqlaması yayıb. AZƏRTAC səfirliyə istinadla açıqlaması təqdim edir.

Ukrayna ərazisində davam edən hərbi qarşıdurma səbəbindən Odessa vilayətində Moldova istiqamətində şəxsi təşəbbüsləri ilə tətbiyəyə çalışan azərbaycanlıların 8 avtomobilindən ibarət kolonu fevralın 27-də təxminən 2:00 radələrində tanınmış "Dnestryani Respublikası" yaxınlığında Kucurqan adlanan keçid məntəqəsində naməlum şəxslər tərəfindən odlu silahlardan atəşə tutulub.

Atəş nəticəsində Azərbaycan vətəndaşları olan 1976-cı il təvəllüdü İsmayilov Neymat, 1966-cı il təvəllüdü İsmayilov Rəhim və 1995-ci il təvəllüdü İsmayilov Qabil həlak olublar.

Həlak olanların qohumlarından əldə edilən məlumata əsasən, daha dörd nəfər Azərbaycan vətəndaşı yaralanıb. Hadisə yerinə Ukrayna polisi gəlib, cəsədlər morqa, yaralı vətəndaşlar isə xəstəxanaya aparılıb. Yaralananların vəziyyətinin yaxşı olduğu bildirilir.

Həmçinin fevralın 27-də səhər 9:00 radələrində Xarkov şəhərinin mərkəzində sakitlik şəraitində küçüyə su almaq üçün çıxmış Azərbaycan vətəndaşı, 1987-ci il təvəllüdü Qoşqar Məmmədov naməlum istiqamətdən gülləyə tuş gələrək qətlə yetirilib.

Mövcud vəziyyətlə bağlı imkan yaranan ilk fürsətdə mərhumların nəşlərinin Azərbaycana göndərilməsi planlaşdırılır.

Hayatını itirən vətəndaşlarımızı Allahdan rəhmət diləyirik. Ukraynanın müxtəlif ərazilərində təhlükəsizlik vəziyyətinin gərgin olduğunu nəzərə alaraq, Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi və Ukraynadakı səfirliyi tərəfindən əvvəlcədən də bildirildiyi kimi, bütün vətəndaşlarımızdan yasaqçıları yerlərdə qalmağı, komendant saati tələblərinə riayət etməyi, hərbi obyektlərdən və aktiv əməliyyatların getdiyi yerlərdən uzaq durmağı, çox ciddi ehtiyac yaranmadıqca olduqları yeri tərk etməməyi, həmçinin vəziyyətlə bağlı Ukrayna dövlət qurumlarının məlumatlarının, Xarici İşlər Nazirliyinin və səfirliyin internet sahifələrinin izlənməsini xahiş edirik.

Azərbaycan və Türkiyə dünya miqyasında bir-birinə ən yaxın ölkələrdir

Fevralın 28-də Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarova Türkiyə Böyük Milli Məclisinin Azərbaycanla dostluq qrupunun rəhbəri Şamil Ayırım və TBMM-in Aqrar komissiyasının sədri Yunus Kılıç ilə görüşüb.

Spiker qardaş ölkə parlamentinin üzvlərini səmimiyyətlə salamlayaraq, ölkələrimiz arasında dostluq və qardaşlıq münasibətlərinin bu gün ən yüksək səviyyədə olduğunu bildirdi. O, əsaslı Ulu Öndər Heydər Əliyev tərəfindən qoyulmuş iki ölkənin dostluq və qardaşlıq münasibətlərinin dövlət başçıları İlham Əliyev və Rəcəb Tayyib Ərdoğan tərəfindən uğurla davam etdirildiyini, Azərbaycan və Türkiyənin dünya miqyasında bir-birinə ən yaxın ölkələr olduğunu diqqətə çatdırıb. O, bu əlaqələrin gələcəkdə də bütün sahələrdə inkişaf edəcəyinə və məhkəmələnməyəcəyinə əminliyini ifadə edib.

İki qardaş ölkənin parlamentlərarası münasibətlərindən danışan Sahibə Qafarova Azərbaycanın Milli Məclisi ilə Türkiyə Böyük Millət Məclisi arasında əlaqələrin dövlətlərimiz arasında əlaqələrin ruhuna uyğun olaraq yüksək səviyyədə inkişaf etdiyini bildirdi. O, həm qanunverici orqanlarımız, həm də deputatlar arasında six münasibətlərin olduğunu, deputatlarımızın bütün məsələlərdə bir-birinə qarşılıqlı dəstək verdiklərini vurğulayıb. Qeyd edib ki, hər iki ölkənin parlamentlərdə fəaliyyət göstərən gənclər təşkilatlarının işi təqdirəlayiqdir. Qarşılıqlı təmasların intensivləşməsi münasibətlərin daha da dərinləşdirilməsinə öz töhfəsini verir.

Milli Məclisin Sədri deputatlarımızın beynəlxalq təşkilatlarda da six əməkdaşlıqdan məmnunluğunu bildirdi, gələcəkdə bunun daha da gücləndirilməsini vacibliyini vurğulayıb.

Spiker Sahibə Qafarova bu günlərdə Ermənistan tərəfindən azərbaycanlılara qarşı törədilən Xocalı soyqırımının 30-cu ildönümünün tamam olduğunu, bu soyqırımı qurbanlarının xatirəsinin yad edilməsi məqsədilə müxtəlif tədbirlər həyata keçirildiyini, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev və Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevanın iştirakı

ilə ümumxalq yürüşü keçirildiyini xatırladı. O deyib ki, bu yürüş və keçirilən digər tədbirlər bir daha göstərir ki, Azərbaycan xalqı Xocalı soyqırımını heç vaxt unutmayacaq. Bu gün Azərbaycan xalqı Xocalı soyqırımını qurbanlarının xatirəsinə qalib ölkə, qalib xalq kimi yad edir. Spiker bu soyqırımını dünya miqyasında tanıtılmasında qardaş ölkə parlamentlərinin və diaspor təşkilatlarının da rolunu minnətdarlıqla qeyd edib.

Səmimi görüş üçün təşəkkürünü bildiren Türkiyə-Azərbaycan parlamentlərarası dostluq qrupunun rəhbəri Şamil Ayırım ölkələrimiz arasında münasibətlərin bütün sahələrdə uğurla inkişaf etdiyini, bütün məsələlərdə bir-birini dəstəklədiyini qeyd edib. O, ölkələrimiz arasında qardaşlıq əlaqələrinin gələcəyini daha da parlaq olacağına inamını ifadə edib. Şamil Ayırım parlamentlərimiz arasında əlaqələrin də daim inkişafda olduğunu qeyd edərək, dostluq qruplarının uğurlu fəaliyyətinin bu münasibətlərə özünəməxsus töhfə verdiyini bildirdi.

Xocalı soyqırımının təkə Azərbaycan xalqına deyil, bütün beşəriyyətə qarşı törədilmiş dəhşətli cinayət olduğunu deyən Şamil Ayırım qeyd edib ki, bu gün Azərbaycan və Türkiyə iki qardaş ölkə olaraq, bu faciənin dünya ölkələri tərəfindən soyqırımı kimi qəbul edilməsi və bu qətlə bəyənəlxalq səviyyədə lazımı hüquqi qiymətin verilməsi istiqamətində birgə fəaliyyət göstərir. Bununla bağlı Türkiyədə də tədbirlər, yürüşlər keçirilir. O, əminliyini ifadə edib ki, Xocalı soyqırımının beynəlxalq arenada, dünya parlamentlərində qəbul edilməsi ilə bağlı aparılan işlər müsbət nəticə verəcək.

Görüşdə iştirak edən Milli Məclisin Səhiyyə komitəsinin sədri və Azərbaycan-Türkiyə parlamentlərarası əlaqələr üzrə işçi qrupunun rəhbəri Əhməd Əmiraslanov, TBMM-in Aqrar komissiyasının sədri Yunus Kılıç Milli Məclis və Türkiyə Böyük Millət Məclisi arasında əlaqələrin yüksək səviyyədə olduğunu qeyd edərək, qanun yarıdıcılığı işində parlamentlərimizin müvafiq komitə və komissiyaları arasında təcrübə və informasiya mübadiləsinin əhəmiyyətini vurğulayıblar.

Xocalı soyqırımının təkə Azərbaycan xalqına deyil, bütün beşəriyyətə qarşı törədilmiş dəhşətli cinayət olduğunu deyən Şamil Ayırım qeyd edib ki, bu gün Azərbaycan və Türkiyə iki qardaş ölkə olaraq, bu faciənin dünya ölkələri tərəfindən soyqırımı kimi qəbul edilməsi və bu qətlə bəyənəlxalq səviyyədə lazımı hüquqi qiymətin verilməsi istiqamətində birgə fəaliyyət göstərir. Bununla bağlı Türkiyədə də tədbirlər, yürüşlər keçirilir. O, əminliyini ifadə edib ki, Xocalı soyqırımının beynəlxalq arenada, dünya parlamentlərinde qəbul edilməsi ilə bağlı aparılan işlər müsbət nəticə verəcək.

Görüşdə iştirak edən Milli Məclisin Səhiyyə komitəsinin sədri və Azərbaycan-Türkiyə parlamentlərarası əlaqələr üzrə işçi qrupunun rəhbəri Əhməd Əmiraslanov, TBMM-in Aqrar komissiyasının sədri Yunus Kılıç Milli Məclis və Türkiyə Böyük Millət Məclisi arasında əlaqələrin yüksək səviyyədə olduğunu qeyd edərək, qanun yarıdıcılığı işində parlamentlərimizin müvafiq komitə və komissiyaları arasında təcrübə və informasiya mübadiləsinin əhəmiyyətini vurğulayıblar.

Xocalı soyqırımının təkə Azərbaycan xalqına deyil, bütün beşəriyyətə qarşı törədilmiş dəhşətli cinayət olduğunu deyən Şamil Ayırım qeyd edib ki, bu gün Azərbaycan və Türkiyə iki qardaş ölkə olaraq, bu faciənin dünya ölkələri tərəfindən soyqırımı kimi qəbul edilməsi və bu qətlə bəyənəlxalq səviyyədə lazımı hüquqi qiymətin verilməsi istiqamətində birgə fəaliyyət göstərir. Bununla bağlı Türkiyədə də tədbirlər, yürüşlər keçirilir. O, əminliyini ifadə edib ki, Xocalı soyqırımının beynəlxalq arenada, dünya parlamentlərinde qəbul edilməsi ilə bağlı aparılan işlər müsbət nəticə verəcək.

Ülker XASPOLADOVA,
"Azərbaycan"

Xarici İşlər Nazirliyinin məlumatı

Ukraynadakı vəziyyətlə əlaqədar Rumıniya Ukraynanı tərk etmək istəyən Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarını qəbul etməyə hazırdır.

Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidməti idarəsindən bildirilib ki, ciddi təhlükə ilə üzləşmiş Azərbaycan Respublikası vətəndaşları aşağıdakı qaydada Ukrayna ərazisini tərk edərək Rumıniyaya gedə bilərlər:

- Rumıniya-Ukrayna arasındakı Halmeu, Sighetu, Marmatiei və Siret sərhəd-keçid məntəqələri vasitəsilə Rumıniyaya daxil olmaları mümkündür.

Diqqət! Ukraynadan Moldova Respublikasına gələn vətəndaşlarımız Moldova ilə Rumıniya arasında olan Stinca, Sculeni, Albina, Oancea, Galati və Isaccea sərhəd-keçid məntəqələri vasitəsilə Rumıniyaya daxil ola bilərlər.

- Rumıniya tərəfi Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarının Ukrayna Respublikası ərazisində münasibətə bəzədən tərk etməsinə nəzərə alaraq, onlara münasibətə ölkə ərazisindən tranzitlə keçmək üçün müvafiq viza tələbini ləğv etmişdir. Eyni zamanda vətəndaşlarımız sərhəd-keçid məntəqəsində səyahət sənədini (pasport və ya qeydiyyat şəhadətnaməsi) təqdim etməlidir.

- Rumıniya tərəfi yaranmış humanitar vəziyyətlə əlaqədar quru sərhədi keçmək istəyən Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarından COVID-19 pasportunu (COVID-19-a qarşı tam peyvənd olunmasını və ya COVID-19-dan sağalaraq immunitetə malik olmasını təsdiq edən sənəd) və COVID-19-a dair PCR testinin neqativ nəticəsini mütləq şəkildə tələb etməyəcəkdir.

Yaranmış suallarla bağlı vətəndaşlarımız Azərbaycan Respublikasının Rumıniyadakı səfirliyi ilə (+407) 487 77744, (+407) 409 90079 və bucharest@mission.mfa.gov.az elektron poçtu vasitəsilə əlaqə saxlaya bilərlər.

Bildiyiniz kimi, bundan öncə verdiyimiz məlumata əsasən, vətəndaşlarımız Ukrayna ərazisində Moldova, Polşa, Slovakiya və Macarıstan istiqamətlərində də tərk edə bilərlər.

Xarici İşlər Nazirliyi Ukrayna ərazisində daimi və müvafiq yaşayış, turizm və ya təhsil məqsədləri ilə həmin ölkəyə səfər etmiş Azərbaycan Respublikasının vətəndaşlarına Ukraynadakı vəziyyətlə əlaqədar bir daha müraciət edərkən onlardan hərbi qüvvələr və obyektlərin olduğu ərazilərdən uzaq olmalarını, evdə və ya təhlükəsiz yerdə qalmalarını, səyahətdən çəkinmələrini tövsiyə edir.

Xüsusi hallar ilə bağlı vətəndaşlarımız Azərbaycan Respublikasının Kiyev şəhərindəki səfirliyi ilə (+380 73) 5050000 telefon xətti və kiev@mission.mfa.gov.az elektron poçtu ünvanı, Xarkov şəhərindəki fəxri konsulluğu ilə (+38057) 7000531 telefon xətti və info.azconsulate@gmail.com elektron poçtu ünvanı ilə məlumat əldə edə bilərlər.

Vəziyyətin inkişafından asılı olaraq əlavə məlumat vətəndaşların diqqətinə təqdim ediləcəkdir.

***

Ukraynadakı vəziyyətlə əlaqədar ölkəni tərk edərək qonşu dövlətlərə daxil olan Azərbaycan vətəndaşlarının təxliyəsinə həyata keçirmək üçün fevralın 28-də Azərbaycan dövləti tərəfindən iki qarter reysinin təşkil edilməsi nəzərdə tutulub.

Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidməti idarəsindən bildirilib ki, Rumıniya ərazisində reallaşdırılacaq qarter reyslərindən birində Türkiyənin "Tailwind" şirkəti vasitəsilə 168 Azərbaycan vətəndaşının, "Azərbaycan Hava Yolları" ilə həyata keçiriləcək növbəti qarter reysi ilə isə 174 vətəndaşımızın Azərbaycana gətirilməsi planlaşdırılır.

***

Məlum olduğu kimi, Ukraynadakı vəziyyətlə əlaqədar bu ölkədəki Azərbaycan vətəndaşlarının qonşu ölkələrin ərazisinə keçdiyi ilə bağlı diplomatik kanallarla əldə olun-

muş razılıq əsasında Moldova Respublikası, Polşa Respublikası, Slovakiya Respublikası və Macarıstana quru yolla keçid imkanları ilə bağlı məlumat verilib.

Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidməti idarəsindən daxil olan məlumata görə, son iki gün ərzində Ukraynanın Moldova ilə olan Oknitsa və Palanka sərhəd-keçid məntəqələri vasitəsilə quru yolla 500-ə yaxın vətəndaşımız Moldova ərazisinə daxil olub. Vətəndaşlardan 50 nəfər Rumıniya ərazisindən hava yolu ilə Azərbaycanına geri döndü.

Ukraynanın Polşa ilə olan sərhəd-keçid məntəqələrindən quru yolla Polşa Respublikasının ərazisinə 190 vətəndaşımız keçib.

Ukraynadakı vəziyyətlə əlaqədar vətəndaşlarımız hərbi obyektlərdən kənar olmalarını, evdə və ya təhlükəsiz yerdə qalmalarını, səyahətdən çəkinmələrini tövsiyə edirik.

Xüsusi hallar ilə bağlı vətəndaşlarımız Azərbaycan Respublikasının Kiyev şəhərindəki səfirliyi ilə (+380 73) 5050000 telefon xətti və kiev@mission.mfa.gov.az elektron poçtu ünvanı, Xarkov şəhərindəki fəxri konsulluğu ilə (+38057) 7000531 telefon xətti və info.azconsulate@gmail.com elektron poçtu ünvanı ilə məlumat əldə edə bilərlər.

Vəziyyətin inkişafından asılı olaraq əlavə məlumat vətəndaşlarımızı təqdim ediləcəkdir.

***

Moldova Respublikası, Polşa Respublikası və Slovakiya Respublikasından sonra Macarıstan da yaranmış vəziyyətlə əlaqədar Ukraynanı tərk etmək istəyən Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarını qəbul edəcəkdir.

Bu barədə Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidməti idarəsindən bildirilib.

Sərhəd ərazisinə yaxın bölgələrdə yerləşən və ciddi təhlükə ilə üzləşmiş Azərbaycan Respublikası vətəndaşları aşağıdakı qaydada Ukrayna ərazisini tərk edərək Macarıstana gedə bilərlər:

- Ukrayna-Macarıstan arasındakı Barabas, Beregsuranyi, Lonyai, Tiszetbecsi və Zahony sərhəd-keçid məntəqələri vasitəsilə Macarıstana daxil olmaq mümkündür.

- Macarıstan tərəfi Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarına sərhəd-keçid məntəqələrində rüsumsuz 15 günlük viza rəsmiləşdirəcəkdir. Eyni zamanda vətəndaşlarımız sərhəd-keçid məntəqəsində səyahət sənədini (pasport) təqdim etməlidir.

- Macarıstan tərəfi yaranmış humanitar vəziyyətlə əlaqədar quru sərhədi keçmək istəyən Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarından COVID-19 pasportunu (COVID-19-a qarşı tam peyvənd olunmasını və ya COVID-19-dan sağalaraq immunitetə malik olmasını təsdiq edən sənəd) və COVID-19-a dair PCR testinin neqativ nəticəsini mütləq şəkildə tələb etməyəcəkdir.

Yaranmış suallarla bağlı vətəndaşlarımız Azərbaycan Respublikasının Macarıstandakı Səfirliyi ilə (+380 73) 5050000 (telefonla zənglər üçün), +994552999012 (vatsap vasitəsilə zənglər üçün) və budapest@mission.mfa.gov.az elektron poçtu vasitəsilə əlaqə saxlaya bilərlər.

Ukraynadakı vəziyyət ilə əlaqədar vətəndaşların təxliyə olunması üçün Macarıstanın Daxili İşlər Nazirliyinin Əməliyyat Mərkəzi ilə (+3614411960 telefon nömrəsi və muveletikozpont@bm.gov.hu elektron poçtu vasitəsilə əlaqə saxlanıla bilər.

"Bir daha vurğulayırıq ki, Ukrayna ərazisində daimi və müvafiq yaşayış, turizm və ya təhsil məqsədləri ilə həmin ölkəyə səfər etmiş Azərbaycan Respublikasının vətəndaşlarına hazırda ölkədə mövcud olan vəziyyətlə bağlı hərbi qüvvələrin və obyektlərin olduğu ərazilərdən uzaq olmalarını, evdə və ya təhlükəsiz yerdə qalmalarını, səyahətdən çəkinmələrini tövsiyə edirik", - deyərək XIN-dən bildirilib.

***

Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi Ukraynanı tərk edən Azərbaycan vətəndaşlarının Bolqarıstan Respublikasının ərazisinə quru yolla tranzit keçməklə Türkiyə Respublikasına getmək imkanı barədə məlumat yayıb.

Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidməti idarəsindən daxil olan məlumata bildirilib ki, Ukraynadakı vəziyyətlə əlaqədar həmin ölkəni qonşu ölkələrə keçmək tərk etmiş Azərbaycan Respublikası vətəndaşları Bolqarıstan Respublikasının ərazisinə quru yolla tranzit keçməklə Türkiyə Respublikasına getmək imkanı barədə məlumat yayıb.

Ukraynanın quru sərhədi ilə qonşu ölkələrə keçməklə tərk etmiş vətəndaşlarımız Türkiyə Respublikasının ərazisinə quru yolla tranzit keçməklə Türkiyə Respublikasına getmək imkanı barədə məlumat yayıb.

Ukraynanın quru sərhədi ilə qonşu ölkələrə keçməklə tərk etmiş vətəndaşlarımız Türkiyə Respublikasının ərazisinə quru yolla tranzit keçməklə Türkiyə Respublikasına getmək imkanı barədə məlumat yayıb.

Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidməti idarəsindən daxil olan məlumata bildirilib ki, Ukraynadakı vəziyyətlə əlaqədar həmin ölkəni qonşu ölkələrə keçmək tərk etmiş Azərbaycan Respublikası vətəndaşları Bolqarıstan Respublikasının ərazisinə quru yolla tranzit keçməklə Türkiyə Respublikasına getmək imkanı barədə məlumat yayıb.

Ukraynanın quru sərhədi ilə qonşu ölkələrə keçməklə tərk etmiş vətəndaşlarımız Türkiyə Respublikasının ərazisinə quru yolla tranzit keçməklə Türkiyə Respublikasına getmək imkanı barədə məlumat yayıb.

Ukraynanın quru sərhədi ilə qonşu ölkələrə keçməklə tərk etmiş vətəndaşlarımız Türkiyə Respublikasının ərazisinə quru yolla tranzit keçməklə Türkiyə Respublikasına getmək imkanı barədə məlumat yayıb.

Ukraynanın quru sərhədi ilə qonşu ölkələrə keçməklə tərk etmiş vətəndaşlarımız Türkiyə Respublikasının ərazisinə quru yolla tranzit keçməklə Türkiyə Respublikasına getmək imkanı barədə məlumat yayıb.

Ukraynanın quru sərhədi ilə qonşu ölkələrə keçməklə tərk etmiş vətəndaşlarımız Türkiyə Respublikasının ərazisinə quru yolla tranzit keçməklə Türkiyə Respublikasına getmək imkanı barədə məlumat yayıb.

Ukraynanın quru sərhədi ilə qonşu ölkələrə keçməklə tərk etmiş vətəndaşlarımız Türkiyə Respublikasının ərazisinə quru yolla tranzit keçməklə Türkiyə Respublikasına getmək imkanı barədə məlumat yayıb.

Ukraynanın quru sərhədi ilə qonşu ölkələrə keçməklə tərk etmiş vətəndaşlarımız Türkiyə Respublikasının ərazisinə quru yolla tranzit keçməklə Türkiyə Respublikasına getmək imkanı barədə məlumat yayıb.

Ukraynanın quru sərhədi ilə qonşu ölkələrə keçməklə tərk etmiş vətəndaşlarımız Türkiyə Respublikasının ərazisinə quru yolla tranzit keçməklə Türkiyə Respublikasına getmək imkanı barədə məlumat yayıb.

Ukraynanın quru sərhədi ilə qonşu ölkələrə keçməklə tərk etmiş vətəndaşlarımız Türkiyə Respublikasının ərazisinə quru yolla tranzit keçməklə Türkiyə Respublikasına getmək imkanı barədə məlumat yayıb.

Ukraynanın quru sərhədi ilə qonşu ölkələrə keçməklə tərk etmiş vətəndaşlarımız Türkiyə Respublikasının ərazisinə quru yolla tranzit keçməklə Türkiyə Respublikasına getmək imkanı barədə məlumat yayıb.

Ukraynanın quru sərhədi ilə qonşu ölkələrə keçməklə tərk etmiş vətəndaşlarımız Türkiyə Respublikasının ərazisinə quru yolla tranzit keçməklə Türkiyə Respublikasına getmək imkanı barədə məlumat yayıb.

Ukraynanın quru sərhədi ilə qonşu ölkələrə keçməklə tərk etmiş vətəndaşlarımız Türkiyə Respublikasının ərazisinə quru yolla tranzit keçməklə Türkiyə Respublikasına getmək imkanı barədə məlumat yayıb.

Ukraynanın quru sərhədi ilə qonşu ölkələrə keçməklə tərk etmiş vətəndaşlarımız Türkiyə Respublikasının ərazisinə quru yolla tranzit keçməklə Türkiyə Respublikasına getmək imkanı barədə məlumat yayıb.

Ukraynanın quru sərhədi ilə qonşu ölkələrə keçməklə tərk etmiş vətəndaşlarımız Türkiyə Respublikasının ərazisinə quru yolla tranzit keçməklə Türkiyə Respublikasına getmək imkanı barədə məlumat yayıb.

Ukraynanın quru sərhədi ilə qonşu ölkələrə keçməklə tərk etmiş vətəndaşlarımız Türkiyə Respublikasının ərazisinə quru yolla tranzit keçməklə Türkiyə Respublikasına getmək imkanı barədə məlumat yayıb.

Leyla ABDULLAYEVA: "Sumqayıt şəhərində törədilən qanlı hadisələr Azərbaycana qarşı öncədən planlaşdırılmış təxribat idi"

Ermənistan Xarici İşlər Nazirliyinin Sumqayıt hadisələri ilə bağlı yaydığı tamamilə əsassız və yalan dolu iddialar tərəfimizdən dəfələrlə cavablandırılıb. Növbəti dəfə vurğulayırıq ki, 1988-ci il fevralın sonlarında Azərbaycan SSR-in Sumqayıt şəhərində törədilən qanlı hadisələr Azərbaycana qarşı öncədən düşünülmüş və planlaşdırılmış təxribat idi.

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu sözləri Azərbaycan Respublikası Xarici İşlər Nazirliyi Mətbuat xidməti idarəsinin rəisi Leyla Abdullayeva Ermənistan XIN-in Sumqayıt hadisələri ilə bağlı bəyanatının şərh edilməsinə dair KİV-in sualını cavablandırarkən deyib.

L. Abdullayeva deyib: "Xatırladıq ki, SSRİ Baş Prokurorluğu tərəfindən baş vermiş hadisə ilə bağlı cinayət işi açıldı, istintaq aparıldı, nəticədə ittihamnamə irəli çəkilən və əlbir olan şəxslər, həmçinin ümumi sayı 32 nəfərdən ibarət qurbanlar müəyyən edildi. Qeyd etmək istərdik ki, hadisə qurbanlarının 6 nəfər azərbaycanlı idi. Ermənistan XIN-in diqqətinə çatdırıq ki, hadisələrin səbəbkarı, yürüşə başçılıq edən, 6 nəfəri öldürən və erməni millətindən olan 3 qadına təcavüz edən şəxs milliyətçə erməni Eduard Qriqoryan olub. Onun barəsində Sumqayıtda yaşayan ermənilərin çoxsaylı şahid ifadələri toplanıb. Məhkəmənin qərarı ilə 12 il azadlıqdan məhrum edilən E. Qriqoryan cəzasını çəkmək üçün Ermənistana köçürüldü və daha sonradan azadlığa buraxılıb. 1988-ci il fevralın 27-29-da Sumqayıt hadisələri ilə əlaqədar məhkəmə prosesinin nəticələri ilə bağlı təqsirkar bilinen 92 nəfər arasında həbs cəzası verildi, həmçinin bir nəfər ölmə bəzə bəzi. Müqayisə üçün onu da qeyd etmək istərdik ki, 1980-ci illərin sonlarında Ermənistan SSR-də azərbaycanlıların tarixboyu six yaşadıqları rayonlardan zorla qovulması zamanı 217 azərbaycanlının ölməsinə təqsirli olanlar barəsində heç bir tədbir görülmədi".

XIN-in Mətbuat xidməti idarəsinin rəhbəri qeyd edib ki, Azərbaycanın 20 faiz ərazisini otuz ilə yaxın müddətdə hərbi işğal altında saxlayan Ermənistan öz təcavüzkar siyasətini çərçivəsində çoxsaylı müharibə və insanlıq əleyhinə cinayətlər, o cümlədən Xocalı soyqırımını törədib. Lakin bu cinayətləri törədənərdən heç kim bu günədək hüquqi məsuliyyətə cəlb olunmayıb. "Ermənistan XIN-ə xatırladıq ki, Azərbaycan Respublikası beynəlxalq səviyyədə tanınmış suveren ərazisinin bir hissəsində Ermənistanın onilliklər boyu davam edən hərbi işğalına son qoyub və ərazi bütövlüyünü təmin edib. İşğal faktorunun aradan qaldırılması ilə hazırda bölgədə yaranan yeni, əməkdaşlıq və

Qurucu rəhbər, global lider, müzəffər komandan

Azərbaycanın maraqlarını reallaşdıran siyasi kurs

Prezident İlham Əliyevin ötən həftə Rusiyaya etdiyi rəsmi səfər iki dövlət arasındakı münasibətlərə yeni işıq saldı. Səfər zamanı imzalanan "Azərbaycan Respublikası ilə Rusiya Federasiyası arasında müttəfiqlik qarşılıqlı fəaliyyəti haqqında" Bəyannamə iki dövlət arasındakı münasibətləri müttəfiqlik səviyyəsinə yüksəltdi. TASS Agentliyində Rusiyanın aparıcı kütləvi informasiya vasitələrinin rəhbərləri ilə görüş isə göstərdi ki, Prezident İlham Əliyev uğurlu informasiya mübarizəsini davam etdirir. Milli Məclisin komitə sədrlərinin və deputatlarının fikirləri də bu barədədir.

Azərbaycan üç ölkə arasında yeni müttəfiqlik münasibətlərinin mərkəzinə çevrilib

Səməd SEYİDOV,
Milli Məclisin Beynəlxalq Münasibətlər və Parlamentlərarası Əlaqələr Komitəsinin sədri:

ATƏT-in fundamental sənədlərində, xüsusilə də 1999-cu ildə İstanbul görüşündə yüksək səviyyədə qəbul olunmuş sənədin 2-ci fəslinin 8-ci bəndində "hər bir dövlət öz təhlükəsizliyini təmin etmək üçün, o cümlədən təkmilləşdirmə müttəfiqlik müqavilələrini sərbəst şəkildə seçməyə və dəyişməyə hüququna malikdir" müddəasına açıq şəkildə vurğulanı. Lakin o sənədin ehtiva etdiyi "bir dövlətin digər dövlətin təhlükəsizliyinə hesabına öz təhlükəsizliyini möhkəmləndirməyə" də xüsusilə qeyd olunub.

Çox təəssüf, İkinci Dünya müharibəsindən və xüsusən Sovet İttifaqı dağılandan sonra sülh "birinin gücü başqasının zəifliyi deməkdir" prinsipi ilə inkişaf etmişdir. Bu baxımdan Prezident İlham Əliyev müasir Avropa tarixində ilk dəfə olaraq əməkdaşlıq və kollektiv təhlükəsizliyi yeni prinsiplərin hazırlaması və tətbiq etmişdir. Prezident İlham Əliyev Türkiyə ilə müttəfiqlik münasibətləri quraraq, neinki özünü və Türkiyəni, bütün region ölkələrini gücləndirmişdir.

Yalnız müasir tariximizdə yox, ümumiyyətlə, bütün tarix boyu regionumuzda Rusiya və Türkiyə neinki bir-biri ilə rəqabət aparmış, hətta bir-biri ilə savaşmışdır. Türkiyə ilə Rusiya arasında qarşılıqlı münasibətlərə Azərbaycanın daxil olması ilə vəziyyət köklü şəkildə dəyişmişdir. Türkiyə ilə qardaşlıq və Rusiya ilə strateji tərəfdaşlıq münasibətləri məhz Azərbaycanca hər üç dövlətin bəyannaməsinin eyni vaxtda dəfələlənməsinə imkan vermişdir. Bu mənzərəni biz Vətən müharibəsində qələbədən sonra görmüşük. Rəsmi Bakı Rusiya və Türkiyə hərbiçilərinin sülhməramlı missiyasını birlikdə yerinə yetirdikləri Birgə Monitorinq Mərkəzində fəaliyyət göstərən imkanını təmin etmişdir.

Bu gün rəsmi Bakı Azərbaycan ilə Rusiya arasında münasibətlərin yeni səviyyəsi haqqında Moskva sənədini imzalayaraq müstəqilliyini, təhlükəsizliyini gücləndirmişdir. Bəyannamədə qeyd olunduğu kimi, Rusiya və Azərbaycan öz münasibətlərini müttəfiqlik qarşılıqlı fəaliyyəti, iki ölkənin müstəqilliyinə, dövlət suverenliyinə, ərazi bütövlüyünə və dövlət sərhədlərinin toxunulmazlığına qarşılıqlı hörmət, eləcə də bir-birinin daxili işlərinə qarışmamaq, hüquq bərabərliyi və qarşılıqlı fayda, mübahisələrə dinc yolla həlli və güc tətbiq etməmək və ya gücə hədələnməmək prinsiplərinə sadıqlıq əsasında qururlar.

Göründüyü kimi, Prezident İlham Əliyev öz suverenliyini Qafqazda rolunu başqa bir əsas dövlətə, yeni Rusiyaya zəiflətməkdə deyil, onun milli maraqlarını və prioritetlərini nəzərə alaraq gücləndirmişdir. Azərbaycan Türkiyə ilə müttəfiqlik münasibətləri səviyyəsində müqavilə - Şuşa Bəyannaməsi, daha sonra Rusiya ilə Moskva müqaviləsi imzalamıqla faktiki olaraq üç dövlət - Azərbaycan, Rusiya və Türkiyə arasında yeni müttəfiqlik münasibətlərinin mərkəzinə çevrilmişdir. Məgər bizim hər zaman danışırdığımız, istədiyimiz elə bu deyildimi?! Bu isə Avropa İttifaqı ilə münasibətlərimizin möhkəmlənməsi, gələcəkdə onunla ikitərəfli sənədi imzalanması, İngiltərə və ABŞ ilə öz gücünü zamanla sərbəst edən münasibətlər fonunda baş verir. Əsas, birgədirici rolun Azərbaycanca məxsus olduğunu, bərabərlik, müstəqillik, suveren, eyni zamanda bir-biri ilə bu cür ciddi müqavilələrlə bağlanan üç ölkənin birliyi haqqatən də Prezident İlham Əliyevin ölkəmizin milli maraqlarına naminə atdığı parlaq addımdır.

Moskva Bəyannaməsi yeni geosiyasi reallıqları əks etdirir

Siyavuş NOVRUZOV,
Milli Məclisin Regional Məsələlər Komitəsinin sədri:
- Azərbaycan dünyada etibarlı tərəfdaş, güclü - qüdrətli dövlət və Cənubi

Qafqaz regionunun lider ölkəsi kimi tanınır. Bunu təmin edən amil Prezident İlham Əliyevin milli maraqlara əsaslanan uğurlu xarici siyasət kursudur.

Ölkəmiz Ermənistan istisna olmaqla bütün qonşu ölkələrlə qarşılıqlı faydalı əməkdaşlıq əlaqələrinə malikdir. Bununla yanaşı, respublikamız müxtəlif beynəlxalq təşkilatlarda - BMT, Qoşulmamış Hərəkatı, Türk Dövlətləri Təşkilatı, İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı və digərlərində uğurlu təmsil olunur. Azərbaycan, həmçinin Avropa İttifaqı, NATO kimi təşkilatlarla tərəfdaşlıq münasibətlərini uğurla inkişaf etdirir. Ən vacib məqamlardan biri budur ki, ərazi bütövlüyünü və tarixi ədaləti bərpa edən Azərbaycanın yaratdığı geostrateji reallıqlar regionda sülh, sabitlik, təhlükəsizlik və əməkdaşlığın təmin olunmasına mühüm töhfədir. Bu reallıqlar, eyni zamanda yeni geosiyasi konfigurasiyanın yaranmasını şərtləndirir. Artıq hazırkı şəraitdə regionda geostrateji nizamın əsas oyunçuları Azərbaycan, Türkiyə və Rusiyadır.

Azərbaycan hər iki güc mərkəzi ilə bərabər hüquqlu tərəfdaşlığa, uğurlu əməkdaşlığa və milli maraqlara əsaslanan müttəfiqlik münasibətlərinə malikdir. Ötən il imzalanmış və 2022-ci ildə təsdiqlənmiş Şuşa Bəyannaməsi Azərbaycan ilə Türkiyə arasında münasibətlərin ən yüksək zirvəyə yüksəlməsini şərtləndirir. Hər iki ölkə milli və regional təhlükəsizlik, ortaq maraqların təmin olunması istiqamətində geniş işbirliyi mexanizmi formalaşdırıb. Bununla yanaşı, Azərbaycan və Rusiya arasında qarşılıqlı müttəfiqlik fəaliyyəti haqqında Bəyannamə imzalanması iki ölkənin əməkdaşlığı dərinləşdirmək və münasibətləri daha da inkişaf etdirmək əzminə - niyyətində və iqtidarında olduğunu təsdiqləyir.

Moskva Bəyannaməsi ilə Azərbaycan və Rusiya arasında münasibətlər keyfiyyətcə yeni səviyyəyə yüksəlir. Bəyannamənin siyasi məzmunu ondan ibarətdir ki, iki ölkə müttəfiqlik fəaliyyəti bir-birinin müstəqilliyinə, dövlət suverenliyinə, ərazi bütövlüyünə, sərhədlərin toxunulmazlığına qarşılıqlı hörmət, bir-birinin daxili işlərinə qarışmamaq, qarşılıqlı fayda, güc tətbiq etməmək və gücə hədələnməmək prinsipləri üzərində qurulmasına dair öhdəlik götürür.

Bəyannamə, həmçinin Azərbaycanın yaratdığı yeni geosiyasi reallıqları əks etdirir. Çünki sənədə keçmiş münaqişənin son qoyuluşu 2020-ci il 10 noyabr tarixli üçtərəfli Bəyannatın, eləcə də 2021-ci il 11 yanvar tarixli və 26 noyabr tarixli üçtərəfli bəyannatların müddəalarının həyata keçirilməsinin vacibliyi vurğulanı.

Həm Şuşa Bəyannaməsi, həm də Moskva Bəyannaməsi Azərbaycanın ikitərəfli və çoxtərəfli münasibətlərinin inkişafına xidmət etməklə yanaşı, ərazi bütövlüyünə, müstəqilliyinə və təhlükəsizliyinə zəmanət baxımından strateji önəm daşıyır. Nəticə etibarilə, Prezident İlham Əliyev uğurlu diplomatiya həyata keçirməklə, hərbi qələbəni strateji prosese çevirib və bu, Azərbaycanın milli gücünün, regional təsir imkanlarının və dünyada rolunun, nüfuzunun artmasını şərtləndirir.

Əlaqələr məntiqi olaraq müttəfiqlik bəyannaməsinin imzalanması ilə nəticələnib

Səvinc FƏTƏLİYEV,
Milli Məclisin Beynəlxalq Münasibətlər və Parlamentlərarası Əlaqələr Komitəsinin sədr müavini:

Prezident İlham Əliyev Moskva vəziyyətini rəsmi olaraq TASS Agentliyində Rusiyanın aparıcı kütləvi informasiya vasitələrinin rəhbərləri ilə görüşündə ölkəmizin həyata keçirdiyi xarici siyasət barədə dolğun məlumatlar verdi. Dövlətimizin başçısı, həmçinin ona verilən suallar əhatəli şəkildə cavablandırdı. Prezident İlham Əliyev Azərbaycanla Rusiya arasında imzalanmış müttəfiqlik bəyannaməsinin əhəmiyyətini şərh edib, iki ölkənin çoxillik münasibətlərinin müttəfiqlərin parametrlərinə cavab verdiyini söyləyib. Uzun illər Rusiya ilə Azərbaycan arasında münasibətlər strateji tərəfdaşlığın münasibətləri kimi

xarakterizə olunub. Yüksələn xətlə inkişaf edən əlaqələr məntiqi olaraq müttəfiqlik bəyannaməsinin imzalanması ilə nəticələnib. Təsəffüf deyil ki, indiyədək Rusiya ilə Azərbaycan arasında 200-dən çox sənəd imzalanıb.

İkinci Qarabağ müharibəsi başa çatandan sonra regionda yeni vəziyyət yaranıb. Azərbaycan Cənubi Qafqazda yeni əməkdaşlıq platformasının yaradılması təşəbbüsü ilə çıxış edib. Bu platformada Ermənistan da yer alır. Ona görə də, ölkəmiz beynəlxalq hüquq normaları çərçivəsində Ermənistanla sülh müqaviləsinin imzalanmasının tərəfdarı kimi çıxış edir. Lakin hələ ki, qarşı tərəfdən bunun qarşılığını görmürük. Təsəffüf ki, etnik ermənilər Azərbaycanca qarşı qərəzli münasibətlərinin davam etdirir. Bunu milliyyətcə erməni olan jurnalistin Prezident İlham Əliyevə ünvanladığı sualdan da aydın görmək olar. Prezident İlham Əliyev həmin suala çox tutarlı cavab verdi. Dövlətimizin başçısı dedi ki, Azərbaycan etnik prinsipi görə ölkəyə giriş qadağa yoxdur və erməni xalqının nümayəndələrini Azərbaycanca çoxsaylı səfərləri buna sübutdur. Ermənistan komandası Avropa Oyunları kimi idman tədbirlərində iştirak etmək üçün Bakıda olublar. Ermənistan nümayəndələri, hətta etnik ermənilər Azərbaycanca təşkil olunan müxtəlif tədbirlərdə iştirak edirlər. Bir neçə il bundan əvvəl Katalikos Qareginin səfəri olub. O, Bakının mərkəzində erməni kilsəsinə gedib və bu kilsədə erməni dilində 5 mindən çox kitabın qorunub saxlandığını şəhdi olub. Azərbaycanca erməni millətindən olan minlərlə Azərbaycan vətəndaşı yaşayır.

Prezident İlham Əliyev görüş zamanı Azərbaycanın işğaldan azad olunmuş ərazilərində görülən işlər haqqında da ətraflı məlumat verdi. Qeyd edib ki, bərpə-quruculuq işləri ilə bağlı dövlət büdcəsindən 2,2 milyard manat vəsait ayrılıb. Amma ərazilərin minalanması işləri xeyli ləngidir. Müharibənin başa çatmasından indiyədək minaların partılması nəticəsində ölənlər və əlil olanların sayı 200 nəfərdən çoxdur. Ölkəmizə təqdim olunmuş xəritələrdə deqişliyi 25 faiz təşkil edir. Gərək xəritələrin Azərbaycanca təqdim edilməsinə beynəlxalq humanitar hüququn pozulması deməkdir.

Azərbaycan müstəqil siyasətini dünyəvi bəyan edən bəyannamə

Müsiq MƏMMƏDLİ,
Milli Məclisin deputatı:

Ötən həftə Prezident İlham Əliyevin Rusiya Federasiyasına etdiyi rəsmi səfər və Moskvada keçirdiyi görüşlər bir daha təsdiq etdi ki, Azərbaycan dünyada aparıcı mövqeyə malik olan siyasi mərkəzlərlə əlaqələrinin bərabərliyi, o cümlədən dövlətimizin maraqlarını ehtiva edən şəkildə qurur və inkişaf etdirir. Bu səfərin siyasi zirvəsi isə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev və Rusiya Prezidenti Vladimir Putinin imzaladığı "Azərbaycan Respublikası ilə Rusiya Federasiyası arasında müttəfiqlik qarşılıqlı fəaliyyəti haqqında" Bəyannamə oldu. Bu sənəd Azərbaycan-Rusiya əlaqələrinə yeni siyasi məzmun qatdı.

Müttəfiqlik qarşılıqlı fəaliyyəti haqqında Bəyannamə Azərbaycan-Rusiya əlaqələrinin yeni keyfiyyət mərhələsinə qədəm qoyması deməkdir. 43 bənddən ibarət olan sənədin əsas məzmunu ondan ibarətdir ki, hər iki ölkə müttəfiqlik fəaliyyəti bir-birinin müstəqilliyinə, dövlət suverenliyinə, ərazi bütövlüyünə, sərhədlərinin toxunulmazlığına qarşılıqlı hörmət, bir-birinin daxili işlərinə qarışmamaq, güc tətbiq etməmək, müttəfiqlik münasibətlərinə xələf gətirən hərəkətlərdən, eləcə də bir-birinə qarşı yönəlmis hərəkətlərdən çəkinməyə öhdəliyi götürür.

Prezident İlham Əliyev fevralın 23-də TASS Agentliyində Rusiyanın aparıcı kütləvi informasiya vasitələrinin rəhbərləri ilə görüşündə həm bəyannamə, həm də Azərbaycanın bir sıra məsələlərə dair mövqeyi ilə bağlı fikirlərini bölüşüb. Dövlətimizin başçısının dediyi kimi, bəyannamə həyat fəaliyyətinin praktiki olaraq bütün sahələrini ehtiva edib.

Türkiyə ilə imzalanmış Şuşa Bəyannaməsi kimi, Rusiya ilə imzalanmış Moskva Bəyannaməsi də Azərbaycanın ərazi bütövlüyünə, müstəqilliyinə və təhlükəsizliyinə zəmanət verir. Sürətlə dəyişən, təhdidlərin durmadan artdığı bir dünyada bütün güc mərkəzləri ilə münasibətləri ən yüksək səviyyəyə çatdırmaq ölkəmizin milli təhlükəsizliyinə xidmət edən mühüm amillərdən biridir. Bu mənada Azərbaycan öz müstəqil siyasətinə, təhlükəsizliyinə əlavə zəma-

net qazanır və hər iki ölkə ilə müttəfiqlik bəyannamələrinin imzalanması bu yeni konfigurasiyanı rəsmən təsbit edir.

Xüsusilə vurğulamaq istəyirdim ki, bəyannamədə Azərbaycanın maraqlarını ifadə edən bəndlərdən biri ölkəmizin Vətən müharibəsindəki zəfərdən sonra regionda yaratdığı reallıqlarla bağlıdır. Belə ki, bəyannamədə münaqişəyə son qoyuluş 10 noyabr 2020-ci il tarixli üçtərəfli Bəyannatın, eləcə də 11 yanvar 2021-ci il tarixli və 26 noyabr 2021-ci il tarixli üçtərəfli bəyannatların həyata keçirilməsinin vacibliyi qeyd olunub.

Hazırda regiondakı yeni reallıqlar çərçivəsində prioritet məsələlər kommunikasiyaların açılması, nəqliyyat əlaqələrinin yaradılması və Azərbaycan-Ermənistan sərhədinin delimitasiyası və demarkasiyası prosesinin işə salınmasıdır. Prezident Vladimir Putin də bəyan etdi ki, Rusiya regionda bütün iqtisadi, nəqliyyat əlaqələrinin tezliklə açılmasına, sərhəd məsələlərinin nizamlanmasına hər cür yardım göstərməyə davam edəcək.

Beləliklə, Azərbaycanın 44 günlük Vətən müharibəsində qazandığı tarixi qələbəsi Moskva Bəyannaməsi ilə də təsbit olundu. Bu sənədin imzalanması Prezident İlham Əliyevin növbəti siyasi-diplomatik uğurudur. Eyni zamanda Azərbaycan və Rusiya arasındakı münasibətlərin müttəfiqlik səviyyəsinə yüksəlməsi Ermənistanla böyük siyasi-mənavi zərbədir.

Onu da qeyd edim ki, TASS Agentliyində Rusiyanın aparıcı kütləvi informasiya vasitələrinin rəhbərləri ilə keçirilən görüş Azərbaycan haqqatərlərini Rusiya və global ictimaiyyətə çatdırılması baxımından mühüm hadisə oldu. Prezident İlham Əliyev bu görüşdə bir daha erməni yalanlarını ifşa etdi, saxta erməni təbliğatına zərbə vurdu. Bu baxımdan TASS Agentliyində keçirilən görüş Prezident İlham Əliyevin informasiya müharibəsində növbəti qələbəsi oldu.

İlham Əliyevin Rusiyaya rəsmi səfəri Azərbaycanın milli maraqları baxımından məhsuldar oldu

Sədaqət VƏLİYEV,
Milli Məclisin deputatı:

Prezident İlham Əliyevin həyata keçirdiyi düşünülmüş və müdrik xarici siyasət nəticəsində ölkəmiz dünyəvi miqyasda etibarlı tərəfdaş kimi tanınır. Azərbaycanın beynəlxalq nüfuzu durmadan artırmaqdadır. Ölkəmizin milli maraqlarının qorunmasına hesablanmış bu müdrik xarici siyasətin nəticəsidir ki, dünyanın bir çox ölkələri Azərbaycanla əməkdaşlıq etməyə, müttəfiqlik münasibətləri qurmağa can atır.

Dünyada ölkələr arasında münasibətlərin pisləşdiyi, qarşıdurma meyillərinin artdığı bir dövrdə Azərbaycan Prezidentinin dünyanın ən güclü dövlətlərindən biri olan Rusiyaya səfər etməsi İlham Əliyevin siyasi-diplomatik bacarığının göstəricisidir. Azərbaycanla Rusiya arasında uzunmüddətli dostluq əlaqələrinin mövcudluğu, iki ölkə arasında 200-dən artıq sənədin imzalanması göstərir ki, dövlətlərarası münasibətlər ali səviyyədə inkişaf edərək müttəfiqlik səviyyəsinə çatmışdır. Bu mənada, imzalanmış Moskva Bəyannaməsi uzun illər ərzində həyata keçirilən səmərəli işlərin nəticəsidir.

Prezident İlham Əliyev Rusiyaya səfəri çərçivəsində fevralın 23-də TASS Agentliyində Rusiyanın aparıcı kütləvi informasiya vasitələrinin rəhbərləri ilə görüşüb və onların suallarını cavablandırıb. Görüş zamanı yaddaqlanan əsas məqamlardan biri də Cənab Prezident İlham Əliyev və Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti Mehriban xanım Əliyevə tərəfindən "RT" telekanalının və "Rossiya seqondnya" Beynəlxalq İnformasiya Agentliyinin baş redaktoru Marqarita Simonyanın heç bir əsası olmayan və qərəzli sualına verilmiş cavablar oldu. Azərbaycan Prezidenti əsaslı faktlarla, statistik göstəricilərlə, məntiqi argumentlərlə Simonyanın jurnalistikadan

və peşə prinsiplərindən uzaq olduğunu sübuta yetirdi. Prezident İlham Əliyev və Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevə verdiyi cavablarla erməni esili jurnalisti susdurdu və saxta, yalançı erməni təbliğatına ciddi zərbə vurdu.

Dövlətimizin başçısı görüş zamanı bir daha Azərbaycanın sülhsevər humanist mövqeyini bəyan edərək Ermənistanla sülh müqaviləsi bağlamaq arzusunun diqqətə çatdırdı. Bundan başqa, Cənab Prezident Azərbaycanın iki böyük və qonşu ölkəsi olan Türkiyə və Rusiya ilə müttəfiqlik münasibətlərinə malik olduğunu, artıq bu əməkdaşlığın üçtərəfli formatda de-fakto səviyyəsində formalaşmasını vurğuladı.

Ümumilikdə Azərbaycan Prezidentinin Rusiyaya rəsmi səfəri Azərbaycanın milli maraqları baxımından məhsuldar oldu və bunu Azərbaycanın tarixi qələbəsi kimi də xarakterizə etmək olar.

Xarici təhdidlərə qarşı tutarlı siper

İlham MƏMMƏDOV,
Milli Məclisin deputatı:

Bu il fevralın 22-də Azərbaycanla Rusiya arasında iki dost, qardaş ölkə, münasibətlərini ən yüksək səviyyəyə həm də məhz ölkəmizin milli maraqlarının rəsmi olaraq qorunacağını özündə əks etdirən müttəfiqlik bəyannaməsi imzalandı. Diplomatik münasibətlərimizin mövcud olduğu 30 il ərzində bu əlaqələr qoruyaraq onu ən yüksək müttəfiqlik səviyyəsinə aparan yol heç də rahat olmayıb. Bəyannamənin imzalanmasından sonra mətbuatla açıqlanmasından dövlətimizin başçısı İlham Əliyev bu barədə deyib: "Bu bəyannamə bizim münasibətlərimizi müttəfiqlik səviyyəsinə çıxarıb. Bu, həm böyük imtiyaz, həm də böyük məsuliyyətdir. Biz bu günə təkiqlə, uzun müddət əməkdaşlıq potensialını artırmaq, səmimiyyətlə, mehriban qonşuluğa, pragmatizmə, qarşılıqlı maraqların nəzərə alınmasına əsaslanan münasibətlər qurmağa gəlib çatmışıq".

Bəyannamədə əsas məqsəd Rusiya və Azərbaycanın münasibətlərini müttəfiqlik qarşılıqlı fəaliyyət əsasında qurmasıdır. Ölkələr aktual beynəlxalq problemlər üzrə eyni və yaxın mövqelər tutmaqla, o cümlədən ikitərəfli səviyyədə daxil olmaqla konstruktiv əməkdaşlığı dərinləşdirir, eləcə də qarşılıqlı maraqların qarşı tərəflərinə üzrə beynəlxalq təşkilat və forumlar çərçivəsində qarşılıqlı fəaliyyət göstərir. Rusiya kimi nəhəng hərbi iqtisadi gücə malik olan bir qonşu dövlətə bu səviyyədə müttəfiq olmaq perspektivdə də ölkəmizin təhlükəsizlik təminatıdır. Ən əsas məsələ isə odur ki, iki qonşu ölkə arasında bu münasibətlərdə milli maraqların birmənalı qəbulu rəsmiləşdirilib. Bu əməkdaşlıq həm də ölkəmizə qarşı hər hansı bir xarici təhdidlərə tutarlı siperdir. Bu bəyannamə ilə biz yaxın qonşumuz və dostumuz olan Rusiya ilə birgə bəyan edirik ki, üçüncü ölkəyə qarşı yönəlməyən ikitərəfli hərbi siyasi əməkdaşlığı inkişaf etdirərək həm ölkələrimizin təhlükəsizliyini etibarlı qoruyacağıq, həm də Rusiya-Azərbaycan dostluq əlaqələrinin möhkəmlənməsinə xidmət edəcəkdir. Müttəfiqlik bəyannaməsi ölkəmizin daha bir təhlükəsizlik zəmanətinin etibarlı təminatıdır. Bunu bizə deməyə əsas verən səbəblərdən biri də məhz 44 günlük Vətən müharibəsi zamanı Rusiyanın sərgilədiyi mövqedir. Rusiya bu haqq savaşında Azərbaycanı haqlı mövqeyini dəstəklədi. Baxmayaraq ki, KTMT üzvü olan Ermənistan bu təşkilatın müdaxiləsi üçün dəfələrlə müraciət etdi və təxribatlara əl atdı. Lakin Rusiya bu təxribatlara və müraciətlərə məhəl qoymadı. Moskva Bəyannaməsinin imzalanması daha bir etibarlı tərəfdaşımızın Rusiya Federasiyası olduğunu rəsmi və hüquqi sənədə bəyan etdik. Əlbəttə, bütün bunlar Prezident İlham Əliyevin düşünülmüş, cəsarətli, uzaqgörən xarici siyasətinin məntiqi nəticəsidir.

Rəşad CƏFƏRLİ,
"Azərbaycan"

R.CƏFƏRLİ,
"Azərbaycan"

Müstəqil və qətiyyətli siyasət

Əvvəlki 1-ci səh.

Müttəfiqlik münasibətləri daha da möhkəmlənəcək

Bu il Azərbaycanla Rusiya arasında diplomatik münasibətlərinin yaradılmasının 30 illi tamam olub. Bu dövrdə Azərbaycanla Rusiya arasında bir neçə ali siyasi sənəd imzalanıb. 1997-ci ildə dostluq, əməkdaşlıq və qarşılıqlı təhlükəsizlik haqqında müqavilə, 2008-ci ildə dostluq və strateji tərəfdaşlıq haqqında bəyannamə, həmçinin 2018-ci ildə dövlət başçıları tərəfindən 1 birgə bəyanat imzalanıb. "Azərbaycan Respublikası ilə Rusiya Federasiyası arasında müttəfiqlik qarşılıqlı fəaliyyəti haqqında" Bəyannamə isə iki dövlət arasındakı münasibətlərdə yeni mərhələnin başlanmasını deməkdir.

Xatırladaq ki, bu sənəd üzərində bir ildən də artıq idi ki, iş aparılırdı və bu müddət ərzində tərəflər onun müddəalarını müzakirə edib razılışıblar. Beləliklə, öten həftə imzalanmış bəyannamənin bütün bəndləri Azərbaycan dövlətinin milli maraqlarına və mənafeələrinə tam uyğundur.

Sənədə bir çox məqamlar öz əksini tapıb. Lakin əsas diqqət çəkən məqam ondan ibarətdir ki, hər iki ölkə bir-birinin müstəqilliyinə, dövlət suverenliyinə, ərazi bütövlüyünə, sərhədlərinin toxunulmazlığına qarşılıqlı hörmət etmək, bir-birinin daxili işlərinə qarışmamaq barədə öhdəlik götürüb. "Rusiya-Azərbaycan münasibətləri zamanın sınığında çıxıb. Əlbəttə, biz diplomatik münasibətlər yaradılmasından bəri əlaqələri inkişaf etdiririk, lakin, əlbəttə, əvvəlki nəsilərlə təfərrüfatla müqayisə tələb olmasaydı, yaqin ki, biz bu uğurları qazanmış olardıq. Bu gün imzalanmış müttəfiqlik qarşılıqlı fəaliyyəti haqqında bəyannamə bizim hüquq-müqavilə bazası portfelində xüsusi sənəddir. Əminəm ki, bu sənəd ölkələrimiz arasında dostluq, mehriban qonşuluq və bu gündən etibarən müttəfiqlik münasibətlərinin möhkəmlənməsi işinə xidmət edəcək", - deyər Prezident İlham Əliyev bildirib.

Azərbaycan hüquqi baxımdan əlavə rıçaqlar qazanır

2020-ci ilin noyabrından sonra Azərbaycanın Vətən müharibəsindəki qələbəsi siyasi-diplomatik cəhətdə daha da möhkəmlənib. Respublikamızın regionda yaratdığı yeni reallıq beynəlxalq miqyasda birmənalı şəkildə qəbul edilib. Moskva Bəyannaməsi də Azərbaycanın bu istiqamətdə növbəti uğurudur. Belə ki, sənədə 10 noyabr 2020-ci il tarixli üçtərəfli Bəyannatın, eləcə də 11 yanvar 2021-ci il tarixli və 26 noyabr 2021-ci il tarixli üçtərəfli bəyannatların müddəalarının həyata keçirilməsini vacibliyi vurğulanı. Bütövlükdə, Rusiya ilə imzalanmış bəyannamə 10 noyabr Bəyannatında öhdəliklərin yerinə yetirilməsi üçün Azərbaycanla hüquqi baxımdan əlavə rıçaqlar verir.

Azərbaycan milli maraqlarına uyğun çoxşaxəli müstəqil xarici siyasət yürüdü. Bu siyasət Azərbaycanın beynəlxalq arenada rolunun və nüfuzunun yüksəlməsini, region ölkələri, dünyanın güc mərkəzləri ilə etibarlı və qarşılıqlı hörmətə əsaslanan münasibətlər qurmağa və onu inkişaf etdirməyə imkan verdi. Moskva Bəyannaməsi də bu siyasətin bariz təccəssümüdür.

Azərbaycan Prezidentinin nüfuzunun daha bir nümayişi

Erməniəsilli jurnalistin gərəzli cəhdləri tədbirin səviyyəsinə xələl gətirə bilmədi

Əvvəli 1-ci səh.

Tədbirin videogörüntüləri nə baxdıqca hamının diqqətlə dinlədiyi canlı diskussiyanın şahidi oluruq. Azərbaycan Prezidentinin ona ünvanlanan bütün suallara etraflı və səlis cavab verməsi bu görüşün xüsusi əhəmiyyətini qeyd edir.

Amma mikrofon "RT" telekanalı və "Rossiya seqodnya" Beynəlxalq İnformasiya Agentliyinin erməniəsilli baş redaktoru Marqarita Simonyanın əlinə keçən kimi Azərbaycan və Rusiya arasında bağlanan yüksək müqavilələrə həsr edilmiş görüşün istiqamətini dəyişməyə çalışan təhqiramiz davranışın şahidi olduq. Simonyan Rusiya-Azərbaycan münasibətlərinin inkişafına ermənilərə xas qərəzlilik, vəzifəsinə yarışılan millətçilik nümayiş etdirirdi. Marqo yersiz, bəsit və dayaz çıxışının əvvəlindən axırına kimi yalan sözlərdən və iftiralardan ibarət qılıncı başının üstünə qaldıraraq sağa-sola çırpmağa, özünün əzbək və həm də Kremlə yaxın şəxsinin məğlub edilməz heykəlini ucaltmağa çalışdı. Çalısqına da hamının gözündən düşdü. Marqo ona qarşı sanksiyaların tətbiq ediləcəyindən, bir sıra ölkələrə çıxışına qadağalar qoyulacağından danışdı. Rusiya mətbuatında şəhər-böhtan yağdırmaqda, yalan danışmaqda ad çıxaran erməniəsilli rus jurnalisti çıxışını ermənilər Azərbaycanı girişinə qoyulan miqif qadağalara bağlayaraq, xatirəmizin millimənəvi dəyərlərinə zərbə vurmağa çalışan bir qənaətə gəldi: "Beləliklə, Azərbaycan xalqı qərribə də olsa, pis şəkildə təqdim olunur".

Marqonun çənəsi betondeşən çöküc kimi işə düşsə onu saxlamaq qeyri-mümkündür. Ucundan tutub ucuzlaşdır. Bu tədbirdə də M.Simonyan sirtıq və ədəbsiz tərdə həmiyə nümayiş etdirdi ki, onun üçün Rusiya ilə Azərbaycan arasında imzalanan saziş gözəddir. Ona görə də Marqo bu tədbirdə sazişdən başqa nədən desən və necə desən danışmağa hazır idi.

Kremlə hamıdan yaxın olduğunu nümayiş etdirməyə cəhd göstərməklə tədbirin gedişatını ölkəmizə qarşı çəvmək istəyən Marqarita Simonyanı 44 günlük Vətən müharibəsində dünyanın ən məşhur KİV təmsilçilərinin "dizini yerə qoyan" Azərbaycan Prezidenti ilk cümləsi ilə yerinə otuzdurdu: "... Bizimlə

bölmüşdünüz informasiya, yumşaq desək, həqiqətə uyğun deyil".

Prezident İlham Əliyev Simonyanın yalanlarını ifşa edən çoxsaylı misallar gətirdi. Marqo razılaşanda isə dövlətimizin başçısı iradəni belə bildirdi: "Bax, görürsünüz. Deməli, sizin dediklərinizdə hər halda müəyyən qərəzlilik var. Ermənistan nümayəndələri, hətta etnik ermənilər Azərbaycana müxtəlif tədbirlərə gələndə də eyni vəziyyət baş verir. Bir neçə il bundan əvvəl Katolikos Qareginin səfəri olub, mən öz iş kabinetimdə onunla görüşmüşəm. O, Bakının mərkəzində erməni kilsəsində oldu və bu kilsədə erməni dilində 5 mindən çox kitabı qoruyub saxlamağımıza təəccübləndi, o, özü buna şahiddir".

Simonyan tədbirin etik çərçivələrini gözləyib susa bilərdi. Amma sussaydı, Marqo gərək Marqo olmayaydı. O, susmadan özünü hamının gözündə birmümrəli jurnalist kimi göstərmək üçün didən-qadıqdan çıxır. Azərbaycan Prezidentindən müsbət cavab almasına baxmayaraq, tutuquşu kimi dəfələrlə soruşurdu ki, komandası ilə ölkəmizə gələ bilməyib? Simonyan tədbirin istiqamətini dəyişməyə, onun mahiyyətini kiçiltməyə çalışdığı özünü necə nüfuzdan düşdüyünü anlamırdı. İlham

Əliyev sakitcəsinə ona izah etdi ki, bizdə ermənilərin gəlişinə qadağalar yoxdur, reallıqlar, narahatlıqlar və müəyyən risklər var: "Çünki təqribən 30 il ərzində Qarabağda və Zəngazurda bütün Azərbaycan mədəniyyəti, tarixi, dini irsi məhv edilib... Bizdə indiyədək itkin düşmənlərimizin sayı təqribən 4 mindir. Əfsuslar olsun ki, onlar bizə qayıtlarım və kütləvi məzarlıqların yerləri bildirilmir".

Azərbaycan Prezidenti Simonyanı başa saldı ki, İrəvanın fərqli olaraq, Bakı həmişə çoxmillətli şəhər olub: "Monoteistik dövlət olan, praktiki surətdə bütün milli azlıqları, ilk növbədə, azərbaycanlıların deportasiya edildiyi, qovulduğu Ermənistandan fərqli olaraq, Azərbaycan indiyə qədər çoxmillətli dövlətdir. Buna görə də Azərbaycanda multikulturalizm ruhu praktiki olaraq hər yerdə görünür və üstünlük, Azərbaycan erməni millətindən olan minlərlə Azərbaycan vətəndaşı yaşayır".

Tədbirdə ən maraqlı məqamlardan biri Prezident İlham Əliyevin Simonyanı Azərbaycana dəvət etməsi idi. Simonyan isə Prezidentin dəvətini qulaqardına vurub yene də soruşdu: "Mən Sizi düz başa düşdümse, belə hallarda, əgər biz oraya qrup şəklində gəliriksə, mürciət etmək olar?"

Simonyan mənasız dialoqu uzatmağa cəhd etdikdə Azərbaycan Prezidentindən sanballı cavablar aldı. Ona səbirlik izah edildirdi ki, Ermənistanla Azərbaycanı bir tərəzdə çəkmək, bir müstəvidə müqayisə etmək mümkün deyil. Əgər Azərbaycanda rus dilinə maraq varsa, bu, bizim özümüz üçünündür. "Rus dilində təhsil almaq istəyənlər - həm azərbaycanlılar, həm qeyri-azərbaycanlılar belə imkanları olsun. Bizim rus sektorunda deyirik məktəblərə tələbat çoxdur və dediyim kimi, həmin məktəblərdə həm azərbaycanlılar, həm də qeyri-azərbaycanlılar - 140 mindən çox uşaq və ali məktəblərin rus bölmələrinə 15 mindən çox Azərbaycan vətəndaşı təhsil alır. Arayıb üçün deyim ki, Ermənistanda erməni millətinin uşaqlarının qeyri-erməni məktəblərində təhsil almaları ya qanunvericiliklə, ya da hansısa təlimatlarla, ümumiyyətlə, qadağan edilib".

Azərbaycan Prezidenti məharətlə müzakirəni öz məcrasına qaytarmaqla yanaşı, kimin kim olduğunu da sübut edə bildi. "Mənim 6 min işçim var" deyib "qürurlanan" Marqo danışdıqca öz həmkarlarının qarşısında nüfuzunu itirdiyini anlaya bildimi, görəsən? 6 min nəfərlik kollektivi ilə öyünməsi də maraqlı faktır. Məşədi

İbad demişən, heç hənənin yeri idimi? Əsla bu 6 minlik kollektivi araşdırmaq niyyətində deyilik. Amma heç olmasa biri haqqında danışsaq. Kremlin "sayılan təbliğatçı"larından olan Simonyanın Kolumbiyanın narkobaronu Pablo Eskobarın məşuqəsini işə götürməsi barədə xəbərlər yayılmışdır. Marqo özü də bu xəbəri gizlətmir. Bu barədə sosial şəbəkələrdəki səhifələrində belə yazıb: "Bizim yeni məşur aparıcımız narkobaron Pablo Eskobarın keçmiş məşuqəsidir".

Marqonun 6 min işçisinin nə qazandığını demək çətin olsa da, onun öz qazancı Rusiyanın sosial şəbəkələrində daim əzədlənən mövzulardandır. Həmi Simonyanın ailəsinin və qohum-qarabasının Rusiyanın dövlət büdcəsinin zəli kimi sormasından yazır. Lakin Marqonun zəlidən bir fərfə var ki, zəli doydudan sonra soruşdu yerdən el çəkir, amma Simonyan Rusiya büdcəsindən nə əl çəke bilir, nə də doymağı bacırır. Son bir neçə ildə Simonyan əri və bacısı ilə birlikdə maaşlarından əlavə 700 milyon rubl qazanıblar. Cimonyan əri Keosyanla birlikdə "Aeroflot"dan və digər şirkətlərdən yaxşı pullar qazanır. Marqonun qazandığı pullar yüz milyona da, milyardlara da aşır. Yalnız 2020-ci ildə Marqonun qazancı milyardla yaxınlaşmışdır. Amma varlı olmaq heç də ağılı və nüfuz sahibi olmaq deyil. Simonyan Rusiya ictimaiyyəti arasında ən aşağı nüfuzlu malik olan jurnalistlərdəndir, eyni zamanda bütün postsovet məkanında neqativ nüfuz sahibidir. Onun dünya çapına çıxardığı verilişlər rəğbət qazanmaq gücündə deyil. Ərinin apardığı verilişlər isə dəhşətli dərəcədə əxlaqsızlığı ilə seçilir. Onun yeganə bacarığı dövlət büdcəsindən ayrılan pulları məharətlə mənimsəməkdir.

Beləliklə, Marqarita Simonyan tarixi biabırçılıqların baş qəhrəmanıdır. 2020-ci ildə Marqarita Ermənistanın ən böyük kilsəsində ermənilikdən xərarlıb Bu nə deməkdir, bilirsinizmi?.. İttihamin mahiyyəti ondan ibarət idi ki, Marqarita Simonyan Paşinyanı Amerika ilə qərdərinən artırıq əməkdaşlıqda və Kırımın tanınmasında ittiham etmişdi... Hər bir erməni üçün qazanc hər şeydən üstündür.

Bahadır İMANQULİYEV, "Azərbaycan"

Ermənilər xofdadırlar: "İlham Əliyev nəyi necə və nə vaxt etmək lazım olduğunu çox yaxşı bilir"

Müttəfiqlik Bəyannaməsinin imzalanması Ermənistanda hələ də mayusluqla və böyük qorxu ilə qarşılır

Əvvəli 1-ci səh.

"Qalib yene İlham Əliyev oldu"

Bütün bunlar müstəqil dövlətçiliyini qura bilməyən məğlub Ermənistanda hələ də böyük narahatlıqla qarşılamaqdadır. Çünki Ermənistan aydın görür ki, Rusiya, onun dövlət başçısı Azərbaycana, Prezident İlham Əliyevə yüksək səmimiyyətlə yanaşır, İrəvana isə tamam fərqli münasibət göstərir. Ermənistanın "4rd.am" saytı yazır ki, yaranmış bu vəziyyətdə Rusiya İrəvana əvvəlki diqqət və qayğıni göstərmir: "Qalib yene İlham Əliyev oldu. Prinsipcə, çoxdan aydın idi ki, Rusiya Ermənistanın müttəfiqi və dostu sayıla bilməz. Regionun geopolitik situasiyası sürətlə dəyişir. Dünənə qədər inanılmaz görünən məsələlər bu gün gözümüzün önündə çökmür. Dünənki dostlar və müttəfiqlər birdən-birə yadlaşır. Belə bir inanılmaz və çilgin vəziyyətdə hələ də Rusiya əli çəkməyib. Aydın olan odur ki, Moskva müharibədə məğlub olan erməni tərəfinin maraqları ilə hesablaşmadığını göstərmək qərarına gəlib".

Ermənistanın "İrəvunk" qəzeti isə yazır ki, İlham Əliyevin Moskvaya səfəri hər zaman olduğu kimi, İrəvanı daha sürətlə Moskva üçün arxa plana itələyir: "Bunun səbəbləri çox sadədir. Rəsmi İrəvan, əslində, Rusiyaya qarşı hansısa addım atmadığını, Qərblə gəzli sözləşmələrdə gətmədiyini bəyan etsə də, real vəziyyət bunun tam əksini göstərir. Məhz bu səbəbdən Moskva İrəvana qarşı qəzəblidir. Moskva qəzəbini, əslində, müxtəlif formada ifadə etməyə başlayıb. Ermənistanda müharibədəki məğlubluq, iqtisadi vəziyyətin daha da ağırlaşması bunun bir təzahürüdür. Amma bu hələ başlanğıcdır. Rusiya satdığı enerji daşıyıcılarının qiymətini qaldırırsa, onda vəziyyət çox pis olacaq. Amma görünür, Nikol Paşinyan iqtidarı bütün bu reallıqları hesablamada çətinlik çəkir. Ona görə də Ermənistanı müsbət nəşə gözləmir. Azərbaycan vəziyyətdən maksimal dərəcədə istifadə etməyə çalışır. Azərbaycan bu gün müharibədəki qələbənin verdiyi əlavə üstünlüklə kifayət qədər uğurlu gedirlər etməyi bacırır və Ermənistan bunun əksini daha çox hiss edəcək. Görünən odur ki, Azərbaycan Ermənistanə növbəti zərbəni Moskvada vurdu".

"Paşinyan Moskvaya ancaq hesabat üçün çağırılır"

Azərbaycanın Rusiya üçün nə dərəcədə böyük önəm kəsb etdiyini "Joxovurd" qəzetində yayımlanan məqalədəki fikirlər də təsdiq edir. Müəllif vurğulayır ki, Azərbaycanın lideri İlham Əliyevin Rusiya Federasiyasına rəsmi səfərində imzalanan Moskva Bəyannaməsi bu iki ölkə arasında münasibətləri çox yüksək qərşılıq etimad və faydalı əməkdaşlıq səviyyəsinə çatdırdı: "Müttəfiqlik Bəyannaməsi həm ikitərəfli münasibətlərin, həm də daha ciddi beynəlxalq problemlərin geniş spektrini əhatə

edir. İndi, dünya nizamının formatının dəyişdiyini müşahidə etdiyimiz bir vaxtda hər iki ölkə birgə olacaqlar ki, beynəlxalq siyasətdə bu qeyri-sabitlik dövrünü ən az itki ilə başa vursunlar. Bunun üçün müxtəlif istiqamətlər üzrə, o cümlədən təhlükəsizlik, hərbi və iqtisadi sahələrdə ikitərəfli əməkdaşlıq möhkəmləndirəcəklər. Acı həqiqət olsa da, etiraf edək ki, İlham Əliyev nəyi necə və nə vaxt etmək lazım olduğunu çox yaxşı bilir".

Erməni siyasi şərhçi Nikol Manukyan bildirdi ki, Azərbaycanın dövlət başçısı Rusiyada yüksək hörmət və ehtiramla qarşılını, Paşinyan isə ən yaxşı halda, sadəcə, hesabət üçün çağırılır: "Hazırda Ermənistan Rusiya və Qərblə münasibətləri normal deyil. Əvvəllər Ermənistan Rusiyanın himayəsi altında mövcudluğunu davam etdirirdi, indi Nikol Paşinyan iqtidarının həyata keçirdiyi siyasət iki ölkə arasında münasibətlərə xeyli zərbə vurub".

Manukyan onu da əlavə edib ki, 2018-ci ildə Ermənistan Rusiyaya qarşı olduqca loyol münasibətə idi. Lakin hakimiyyət dəyişikliyindən sonra başqa vəziyyət yaranıb və Ermənistan xəyanət yolunu tutub. Görünür, Paşinyan hansısa bir yolla ölkəsinin Rusiyaya qarşı qəti şəkildə düşməni münasibət nümayiş etdirən NATO blokuna inteqrasiya etmək istəyir və ya "Azad dünya" hərbi maxinasiyası ilə öz əlaqələrini nümayiş etdirərək Moskvani gələcək əməkdaşlıq zamanı xüsusi şərtlər üçün sıxışdırmağa çalışır.

"Ermənistanda fəlakət davam edəcək"

Erməni politoloq, yazar Marvel Qasparyan da deyib ki, bundan əvvəlki görüşlərdə Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyanın işi ilk növbədə Vladimir Putinin təşəbbüs-lərini izləmək olub. Azərbaycanla Rusiya arasında imzalanan Müttəfiqlik Bəyannaməsi göstərdi ki, baş nazir Nikol Paşinyan Putinin dediklərini dinləməlidir və bunu tərəddüdsüz icra etməlidir. Fakt budur ki, Paşinyanın özündə indi baş verənləri anlaması üçün böyük problemlər var: "Bundan sonrakı növbədə baş nazir üçün ən yaxşı taktika Ermənistanın təklif etdiyi şeyi etmək olardı. O zaman Ermənistanda vəziyyət nisbətən yaxşı olardı. Əks təqdirdə Ermənistandakı fəlakət davam edəcək".

"Feysbuk" sosial şəbəkə istifadəçisi Arpine Vahanyan "İnfo TV"nin səhifəsində paylaşılan xəbərə verdiyi rəylə diqqət çəkib. Müttəfiqlik Bəyannaməsinə toxunaraq yazıb ki, Ermənistanı və onun liderini Rusiya saymır: "Paşinyan Ermənistanın mənafeindən irali gələn hər hansı bir məsələni həl edə bilmir. Əliyev onun istədiyini və bacardığını kimi əlgəldir. Əlindən gələni edir. Sədə bir insan həqiqəti deyirmən. Çətin və acı olsa da, qəbul etməyi öyrənin".

Qeyd olunduğundan aydın görünür ki, Paşinyanın xarici siyasəti, əslində, iflasa uğramış vəziyyətdədir və bu hal Ermənistanın yox olan dövlətçiliyinə növbəti zərbədir.

Elçin CƏFƏROV, "Azərbaycan"

Azərbaycan peyvəndlərdən istifadədə qeyri-bərabərliyə qarşı beynəlxalq həmrəyliyin gücləndirilməsinə yüksək töhfə verir

Əvvəli 1-ci səh.

Dünya ölkələri dəhşətli kabusa dönmüş və xəstəlikdən qurtuluş yollarını axtarırlar. Elm adamları, tibblər araşdırımlar aparır, elac arıyırlar. Koronavirus infeksiyası isə hələ də mutasiyaya uğrayaraq yeniyeni ştamllarla qarşıya çıxır.

Bələ bir vaxtda, fevralın 25-də BMT Baş Assambleyasının sədrinin "Universal peyvəndlənmə üçün sayələr artırılması" mövzusunda təşkil etdiyi yüksək səviyyəli tematik müzakirələrdə qlobal problemlə yonəldilib. Tədbirdə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev milli qismində və Qoşulmama Hərəkatının sədri kimi Hərəkətə üzv dövlətlər adından videoforamtada çıxış edib. Prezident deyib ki, Qoşulmama Hərəkatına üzv dövlətlər BMT Baş Assambleyasının sədri cənab Abdulla Şahidin COVID-19 pandemiyası ilə mübarizədə universl peyvəndlənməyə dair belə yüksək səviyyəli tematik müzakirələrin keçirilməsi təşəbbüsünü təqdir edir. Bu toplantının dünyada COVID-19 əleyhinə keyfiyyətli, təhlükəsiz, effektiv və məqbul qiymətə olan peyvəndlərdən istifadə məqsədilə bərabər imkanların təmin edilməsi ilə bağlı problemlərin davam etdiyi vaxtda təsadüf etdiyini vurğulayan dövlətimizin başçısı bir sıra vacib məqamları nəzərə çatdırıb. COVID-19 ilə qlobal mübarizə, onun nəzarət

altında saxlanması və yayılmasının qarşısının alınması, habelə dövlətlərə dəstəyini verilməsi üzrə sayələr inkişaf etdirilməsində BMT sisteminin fundamental rolunu vurğulayan Prezident İlham Əliyev bu mənada Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının aparıcı rolunu qeyd edib. O, pandemiyanın başladığı dövrdən Qoşulmama Hərəkatının əməkdaşlıq və həmrəylik ruhunda geniş beynəlxalq ictimaiyyətin sayələrini fəal şəkildə səfərbər edərək, pandemiya ilə mübarizə və onun mənfi nəticələrinin aradan qaldırılması baxımından bir sıra uğurlu təşəbbüslər irəli sürdüyünü deyib: "2020-ci ilin dekabrında BMT Baş Assambleyasının COVID-19 pandemiyası ilə mübarizəyə həsr edilmiş Xüsusi Sessiyasının keçirilməsi, habelə ötin ilin mart və dekabr aylarında İnsan Hüquqları Şurası və Baş Assambleya tərəfindən qəbul edilmiş "COVID-19 pandemiyası ilə mübarizədə bütün ölkələr üçün peyvəndlərə bərabər, məqbul qiymətə, vaxtında və universl əlçatanlığın təmin edilməsi"ne dair qətnamələr Qoşulmama Hərəkatına üzv dövlətlər arasında irəli sürülmüşdür".

Bütün dünyada insanların həyatına mənfi təsir edən problemlər, narahatlıqlar yaradan COVID-19 pandemiyası kimi qlobal fəvqələdə vəziyyətin qlobal yanaşma tələb etdiyini açıqlayan İlham Əliyev belə bir vaxtda az və ortaqalirli ölkələrdə peyvəndlərin tedarükü aşağı səviyyə

yədə olduğuna görə hələ çox işlərin görülməsinin vacibliyini nəzərə çatdırıb. Qeyd edib ki, COVID-19 peyvəndlərinin bölgüsü baxımından inkişaf etməkdə olan ölkələrlə inkişaf etmiş ölkələr arasında qeyri-bərabərlik beynəlxalq ictimaiyyətin qısa zamanda pandemiyanın tamamilə aradan qaldırılmasına nail olmasını qarşısını alır. Bu həm də Dayanıqlı İnkişaf üzrə 2030-cu il Gündəliyinin reallaşdırılmasına mane olur.

Azərbaycan Prezidenti, Qoşulmama Hərəkatının sədri İlham Əliyev səhiyyə sisteminin davamlı fəaliyyətinin təmin edilməsini və pandemiyası ilə mübarizədə səmərəli addımların atılması üçün əsas səhiyyə xidmətlərinin bütün müvafiq aspektlərinin gücləndirilməsini vacib hesab edib. Bildirib ki, buraya müxtəlif addımlarla yanaşı, səhiyyənin universl əlçatanlığı üçün fasiləsiz peyvəndlənmə proqramlarının davam etdirilməsi də əlavə olunmalıdır: "Biz həmçinin COVID-19 peyvəndlərini ianə edən ölkələrin sayələrini alqışlayırıq və bütün dövlətlərə buna etiyatlı olan az və ortaqalirli ölkələrlə peyvənd dozalarını bölüşməyi fəal şəkildə təşviq edirik.

Bu kontekstdə biz bütün ölkələr üçün COVID-19 peyvəndlərinin məqbul qiymətə, bərabər, universl və vaxtında əlçatanlığın təmin olunmasına xidmət edən COVAX Mexanizmi, COVAX Öncədən Bazar Öhdəliyi, COVAX Öncədən Bazar Öhdəliyi Forumu və digər aidiyyəti konstruktiv tə-

yasının nəzarətdə saxlanması üçün təsiri və adekvat tədbirlərin həyata keçirilməsinin davam etdirdiyini diqqətə çatdırıb. Respublikamızda peyvəndlənmə kampaniyasına ötin ilin yanvarında başlanıldığını, artıq yetkin əhəlinin 68 faizində peyvəndin hər iki dozasının vurulduğunu açıqlayıb. Dövlətimizin başçısı deyib ki, COVID-dən əziyyət çəkmiş əhali və sahibkarlıq subyektlərinin dəstəklənməsi üçün bu ilin dövlət büdcəsindən 1.6 milyard ABŞ dolları məbləğində maliyyə yardımı ayrılıb.

Prezident İlham Əliyev Azərbaycanın pandemiyası, "peyvənd illətçiliyi" və peyvəndlərdən istifadə ilə bağlı inkişaf etmiş və inkişaf etməkdə olan ölkələr arasında qeyri-bərabərliyə qarşı beynəlxalq həmrəyliyin gücləndirilməsi istiqamətində vacib qlobal təşəbbüslərlə çıxış etdiyini də bildirib: "Həmrəylik əlaməti olaraq, koronavirusla mübarizəni dəstəkləmək məqsədilə Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı vasitəsilə 80-ə qədər ölkəyə maliyyə və humanitar yardımı etmişdir. Bununla yanaşı, biz 5 ölkəyə peyvənd ianəsi etmişik və bu iş davam etdiriləcək. Hazırda biz Qoşulmama Hərəkatına üzv olan 14 ölkəyə təqribən bir milyon doza peyvəndin ianə edilməsi prosesindəyik".

Zöhrə FƏRƏCOVA, "Azərbaycan"

1992
2022

Daxili İşlər Nazirliyinin Daxili Qoşunları

Vətənin, dövlətin və xalqın etibarlı keşiyində

30

Neçə vaxtdır, qucağı körpəli bir yaşlı qadın hər gün pancara önündə durub həsrət dolu baxışlarını həyatdakı doqquza dikir...
Saatlarla beləcə malul-məhcun dayanıb kiminsə yolunu gözləyir...
Hardan öz-özünə danışır, kiminsə adını çağırır, hardan da süzülür gözələrinin yaşı...
Dağ çəkilmis üryayından qaynayıraq kipiqlərindən axan qaynar yaş damlaları, dardən, kədərən iz düşmüş sifəti aşıya düşərək sinəsini yandırır...
Qəlbinə mənəgənə kimi sızan ağır-acıdan nəfəsi daralar, az qalır bağıri çatlasın...
Amma onun cəsarətini duymuş kimi, qucağındakı körpə pambuq kimi balaca barmaların nənəsinin başına düydüyü qara yulğün altından çıxan ağ saçlarına çəhrək gözəlirinin içində baxıb gülümsəyəndə ələ bilir ki, sanki üzərindən dağ götürülür. Körpənin hərəkətləri onu illər əvvəlki xoşbəxt günlərinə aparır. Və o nəvəsini bağrına basaraq, "nənən qurban, ölüm qabağında, atan Kamran da belə edirdi..." deyir...

Balamin qoxusunu balasından alıram...

O, şəhid anasıdır. Vətən yolunda şücaət göstərən canını qurban verən "Qarabağ" ordenli şəhid baş leytenant Kamran Kazımovun anası Elmira xanım. Ağrı-acısını içində çəkir, kədərinin yükünü dağ çəkilən üryayında daşıyır. Danışdıqca yarasa təzələyir, ağıladığıca göz yaşını qurur. Tək təsəllisi isə oğlunun Vətən uğrunda şəhid olması, bir də ona əmanət qoyub getdiyi övlad yadigarlarıdır...

- Ay bala, ələ bilirsiz yaşayır-
m? Yaşamıram...

Mən ələ bilirdim ki, Kamrana bir şey olsa, yaşaya bilmərəm. Amma yaşayıram, əgər buna yaşamaq deyilirsə...

Özümə ancaq ölüm arzulayıram. Kamranın qayıtmağını necə istəyirəmsə, ölümümü də o qədər arzulayıram.

Hər günüm belədi. Evdən bayıra çıxma bilmərəm. Ələ bilirdim ki, qapıdan çıxsam, balam evə gələcək, onu görməyəcəm. Amma onu da bilirdim ki, gəlməyəcək. Şəhid tabutu həyatə gətiriləndə inanmadım. Dedim balamı görməyəm buraxmayacam. Hamı ayağıma düşüb yalvardı ki, şəhidin tabutu açılmaz. İndi anlaşıram ki, bunu nədən deyirlər. Bezi şəhid anaları danışarkən hələ də balalarının yolunu gözlədiklərini söyləyəndə bilirdim ki, oğullarının nəşini gözləri ilə görmədikləri üçün o ümidlə yaşayırlar. Amma mən dözdədim, tabutu açdırdım. Balamın gül üzünü gördüm və son dəfə qoxulayıb bağrıma basdım, əllərimlə dəfn etdim. Bunu biliblə yene də yolunu gözləyirəm, özümədən asılı deyil...

Ay oğul, övlad itirmək böyük dərddir. Özümə yer tapa bilmirəm. Mən Kamranı çox çətin dövrdə, çətin zamanda böyütdüm. Təlonla çətin aldığımız zamanlar onu da özümə növbələrə aparırdım. Saatlarla növbələrdə qalırıdım. Əzildirdik, qorxurdum, amma o boyda heyacanın qarşısında 5-6 yaşlı uşaq mənə təskinlik verirdi: "Ana, qorxma, qorxma, mən burdayam". Səhərlər məktəbə, sonra idmana, idmandan çıxıb məşğələyə gedirdi, həтта oynamağa belə vaxtı qalmırdı. Mən onu necə böyütdüm, Allah şahidimdir...

Bircə təsəllim Kamrandan bizə yadigar qalan nəvələrimdir. Heyif, bu körpəni qucağına ala bilmədim. Tanrı ona qız övladı verdi. Adını öz adına uyğunlaşdırıb Kamrana qoyduq. Üzünü görmədiyi, amma hər bir cizgisi, hərəkəti ilə onu xatırladan bu kiçik balası eynən özüdür. Gecələr yatağıma qor dolanda, yuxum arş çəkildə, gündüzlər bağrıma alışıb-yananda bax, bu körpəni bağrıma basıb balamın qoxusunu balasından alıram...

3 övladı qaldı

Kamran Kazımov 1990-cı il dekabrın 7-də Rusiya Federasiyasının Voloqdo vilayətinin Vaşki rayonunda anadan olub. 1992-ci ilin iyul ayında ailəsi ilə birgə Azərbaycanca yaşamağa başlayıb. 1997-2008-ci illərdə Xətai rayonunun 63 nömrəli tam orta məktəbində təhsil alıb. 2010-cu ildə Xətai Rayon Hərbi Komissarlığı tərəfindən müddətli həqiqi hərbi xidmətə çağırılıb və 2011-ci ilə qədər Daxili Qoşunların sıralarında müddətli həqiqi hərbi xidmətdə olub. Hərbi xidmətini başa vurduqdan sonra Kamran Kazımov müddətdən artıq hərbi xidmətə başlayıb, xidmətini Daxili Qoşunların "N" sayılı hərbi hissəsində davam etdirib. 2012-ci ildə Daxili Qoşunların zabit hazırlayan Orta İxtisas Hərbi Məktəbinə (hazırda Daxili Qoşunların Ali Hərbi Məktəbi) daxil olub. 2014-cü ildə bu hərbi təhsil ocağını bitirərək "leytenant" hərbi rütbəsi alan Kamran yenidən "N" sayılı hərbi hissədə xidmətini davam etdirib. 2017-ci ilin noyabrında burada müxtəlif bölmələrin tərkibində təlim və qrup komandiri vəzifələrində xidmət edib. Nümunəvi komandir və bir zabit kimi bilik və bacarığı sayəsində reislərinin etimadını və təbəlliyinə olan şəxsi heyətin hörmətini qazanmağa müvəffəq olub. Hər zaman yüksək döyüş hazırlığı və qüsursuz xidməti ilə fərqlənən hərbi qulluqçu kimi 3-cü dərəcəli "Qüsursuz xidmətə görə" medalı ilə təltif edilib, eyni zamanda hərbi hissə komandanlığı tərəfindən dəfələrlə mükafatlandırılıb.

Daxili İşlər Nazirliyinin Daxili Qoşunlarının baş leytenantı olan

Kamran Kazımov 2020-ci il sentyabrın 27-də Azərbaycan Silahlı Qüvvələri tərəfindən Ermənistan işğalı altında olan ərazilərin azad edilməsi üçün başlanan Vətən müharibəsi zamanı Ağdərə istiqamətində bir sıra strateji nöqtələrin azad olunmasında fərqlənib. Sonra Cəbrayılın azadlığında gedən döyüşlərdə qəhrəmancasına döyüşüb. Kamran Kazımov oktyabrın 5-də Cəbrayıl istiqamətində gedən döyüşlər zamanı şəhidlik zirvəsinə ucalıb.

2020-ci il oktyabrın 6-da Bakıda İkinci Fəxri xiyabanda dəfn olub. Evli idi. Xalqımızca Aydan,

sonra iki övladımız Xəyalə və Orxan da dünyaya gəldi.

Onların tərbiyəsi, vətənpərvər böyümələri üçün anaları çox əziyyət çəkdi. Kamran evin böyük uşağı idi. O nə istəyirdisə, yerinə yetirdik. İdmana marağı yaranmış, karateyə yazdırıldı. Orta məktəbdə oxuduğu illərdə karate ilə məşğul oldu, 1-ci dan "Qara kəmə" ustası dərəcəsinə də yüksəldi. Bununla yanaşı, musiqi ilə həvəskar səviyyədə məşğul oldu və sintezatorla ifa etməyi bacardı. Fəal şagird kimi orta məktəbdə keçirilən tədbirlərdə, eyni zamanda idman yarışlarında iştirak etdi və hər zaman da fərqləndi. Bül-

edirdim. Nə bilirdim ki, müharibə olacaq və oğlum Vətən uğrunda şəhadətə ucalacaq (kövrəlik, əlləri titrəyir, başını qaldırıb Kamranın divardakı şəklinə baxıb bir anlıq susur).

Anası Elmira xanım dərindən ah çəkib titrək səsi ilə danışmağa başlayır:

"Dünyaya oğul getirdim. Ürəyim oduyla, gözümün nuruyla, min əzab-əziyyətlə böyütdüm. Nə istədi onu da etdim. Tək hərbiç olmağını istəmədim. Qorxurdum sanki. Ali təhsil alıb yaxşı bir işdə çalışmağını arzulayırdım..."

Digər uşaqlarım hardan deyirdilər ki, sənin bir uşağın var. Bizə

kişi televizoru açanda hər şey məlum olub:

- Sentyabrın 27-də səhər oyanmışdım ki, internet kəsilib. Bir xəbər almaq üçün televizoru yandırdım. Məlum oldu ki, düşmənin ərazilərimizə qəfil hücumu ilə Azərbaycan Ordusunun eks-həmlə əməliyyatı başlayıb. Başa düşdüm ki, Kamran da bizə qorxutmaq üçün müharibənin başladığını deməyib.

Tez-tez əlaqə saxlayırdım. Vəziyyətin yaxşı olduğunu deyirdi. Gündə bir neçə dəqiqə danışırıdım. Heç gərginlikdən, qorxu hissindən söz açmırdı. Ancaq deyirdi ki, düşmənlə qarşılaşdıqca dayana bilmir, iti qovan kimi qovurduq.

günü və şəhid olduğu günlər bir-birinə bənzəyirdi..."

Polkovnik-leytenant oğlunun nəşini gətirmək üçün Füzuliyə yollanırdı. Kamranın telefonunu və qol saatını atasına verirdi. Elmira ana əlini atıb şkaftan sellofana bükülmüş Kamranın "komandir saatı"nı biza göstərirdi: "Baxın, balağdan qalan bir də bu saatdır. Həmişə qolunda olardı. Vurduğu ətrini iyi hələ də saatda qalır. Palçıqlı-palçıqlı təmizləsəm balamın qoxusu gəder. Axı hardan Kamranın ətrini, qoxusunu ondan alıram..."

Ölümün üzərinə yeriyan qorxusuz komandir

Daxili Qoşunların "Qarabağ" ordenli baş leytenantı Kamran Kazımov 30 yaşında 30 illik həsrətə son qoyan qəhrəmanlardan birinə çevrildi

Kamrana (şəhadətindən 7 ay sonra dünyaya gəlib) adı 2 qız və Ərtöğrul adlı oğul əmanət qalıb.

Azerbaycan Prezidentinin sərəncamları ilə "Qarabağ" ordeni, "Vətən uğrunda" və "Cəbrayılın azad olunmasına görə" medalları ilə təltif edilib.

Xətai rayonunda qəhrəmanın adına küçə verilib...

Hərbiç ailəsi, idmançı, musiqiçi və əsl vətənpərvər

Kazımovlar ailəsi 1992-ci ildə Rusiya Federasiyasında yaşayıblar. Ailənin başçısı Qurbanəli Kazımov Rusiyada hərbiç kimi çalışıb. Kamran 1990-cı ildə bu ölkədə anadan olub. Amma uşaqlıq illəri ölkəmizdə keçib. Hərbiç ailəsində böyüyüb. Atasının Daxili Qoşunlarda polkovnik-leytenant rütbəsində xidmət edib. Ələ hərbiyə marağı da uşaq vaxtından yaranıb. Atasının Qurbanəli Kazımovun yolunu davam etdirib. Amma ne anası, ne də atası onun hərbiç olmağını istəməyib, lakin oğullarının arzularına qarşı da çıxmayıblar. Bunun necə baş verdiyini isə atası belə izah etdi:

- Hərbiç həyatı çox qəribə və maraqlıdır. Rusiyada hərbiç kimi çalışırdım. Vətənə qayıdıb ailə qurdum və yene də Rusiyaya döndüm. 1990-cı ilin dekabrında Kamran dünyaya gəldi. Ölkəmizdə baş verən hadisələrdən sonra Azərbaycanı qayıtmaq qərarı verdim. 1992-ci ildə Vətənə qayıdıb Daxili İşlər Nazirliyinin Daxili Qoşunlarında xidmət etməyə başladım. Kamrandan

tün bunların hamısını anasının köməyi ilə edirdi. Yeni dərs hazırlığı, idmana, musiqiyə getmək prosesi-ni anası tənzimləyirdi.

Mən isə tez-tez onu hərbi hissəyə aparırdım. Əsgərlərlə görüşürdü. Kazımovların, yeməkanlarına baxırdı. 3 yaşında "Azərbaycan əsgəri" mahnısını oxudu. Böyüdükcə hiss etirdim ki, hərbiyə marağı artır. Daxili Qoşunların hərbi hissələrində olarkən əsgərlərin xüsusi hazırlığı, idmana olan maraqları, səliqə-səhmanları, əsl hərbiç kimi yetişmələri Kamranın diqqətindən yayınmırdı.

2010-cu ildə həqiqi hərbi xidmətə yollandı. Daxili Qoşunların Bərdə rayonunda yerləşən "N" sayılı hərbi hissənin xüsusi təyinatlı dəstəsində xidmət keçdi. Mən həmin zaman Gəncədəki "N" sayılı hərbi hissədə çalışırdım. Bir gün yanına gətdim. Hərbi hissə komandiri dedi ki, Kamran xüsusi təyinatlı dəstələrdə xidmət keçib və əsgərlikdən sonra da bu sahədə qalmaq istəyir. Etiraz etmədim və beləliklə də oğlum mənim yolunu davam etdirdi. Bir müddət "MAXE" kimi çalışdı. 2012-ci ildə Daxili Qoşunların zabit hazırlayan Orta İxtisas Hərbi Məktəbinə (hazırda Daxili Qoşunların Ali Hərbi Məktəbi) daxil olub 2014-cü ildə bu təhsil ocağını bitirərək "leytenant" hərbi rütbəsi aldı. Çox sevinirdi, zabit olmuşdu axı... Vətən müharibəsində də müxtəlif bölmələrin tərkibində təlim və qrup komandiri vəzifələrində xidmət etdi. "N" sayılı hərbi hissədə "Kobra" şerti adını daşıyan xüsusi təyinatlı dəstə ilə təlimlərdə hər zaman fərqlənirdi. Oğlumla qürur duyurdum, fəxr

ondan az qayğı göstərsən. Bu da bir qismət imiş. Yəqin ki, bunu da Allah edirdi. Göstərdirdi ki, bu balan dünyadan tez gedəcək, ona çox nəvaziş göstər. Onu çox incitməyin, xətrinə dəyməyin.

Müharibə başlayanda mənim heç bir narahatçılığım yox idi. Ələ bilirdim ki, Kamran əvvəlki kimi təlimlərdi, tezliklə qayıdacaq. Nəinki şəhid olmasını, heç yaralanmasını belə təsəvvürümə getirə bilmirdim.

İndi bir şeyə təəccüblənirəm. Şəhid anaları hardan "zoom" proqramında bir-biri ilə danışılır. Hamı şəhid övladının şəklini qoyub səhifəsinə. Baxıram o şəkillərə, deyirəm, ay Allah, bu nə möcüzədi, onların hamısı bir-birinə necə oxşayıb, ələ bilirsən ki, hamısını sən böyütmüsen. Sən öz balan haqqında üryayında nə fikirləşirsənsə, digər analardan da ondan danışılır. Ələ bilirsən ki, hamısı bir yerdə böyüyüb. Mənim balam da qəhrəman, vətənpərvər idi. Torpağa, Vətənə çox bağlı bir övlad kimi böyümüşdü.

Qol saatından gələn ətir iyini, atanın üryayına daman şəhidlik

Kamran Vətən müharibəsinə yollanmasını belə ailəsinə bildirmişdi. Eve gəlib əşyalarını toplayaraq təlimə yollandığını deyərək gəldi. Səhəri gün telefonla atasına zəng edib ailəsindən, uşaqlarından muğayət olmasını istəyib. Atasına isə na baş verdiyini soruşanda heç nə deməyib. Sabah tezdən Qurbanəli

Elmira xanım söhbətə müdaxilə edərək deyir ki, Kamran ona tez-tez zəng edilməsini istəmədi.

Dediyyə görə, telefonla zəng gələndə düşmənlərini müəyyən edə bilirdim: "Biz də qorxumuzdan az-az zəng edirdik. İndi heylisilənirəm. Bilsəydim ki, şəhid olacaq, tez-tez zəng edərdim, sənsini eşidərdim. Bir gün zəng edəndə dedi ki, ana döyüş yoldaşım Tofiq Həsənov gözümün önündə vuruldu, şəhid oldu. Çox pis oldum, həm də küsdüm Kamrandan. Axı nədən mənə belə ağır xəbərlər verirdi? Sən demə, oğlum mənə də belə vəziyyətə alışmağa hazırlayırmış..."

Sonuncu dəfə oktyabrın 3-də əlaqə saxlayıb və atasına bir daha ailəsindən muğayət olmasını xahiş edib.

Kamranın şəhidlik zirvəsinə ucalması isə atası Qurbanəli kişinin üryayına sanki damıbmış: "Kamran anadan olandan bir-iki gün əvvəl çox günəşli hava vardı. Amma o, dünyaya gəldiyi gün çox soyuq, küləkli, qorxulu hava vardı. Ailə qurduğu gündə də tufan qopdu, leysan yağdı. Şəhid olduğu gündən səhəri tezdən çox pis hava vardı, yağış yağdırdı. Süfrə başında oturub çay içirdim. Qızı Aydan gəlib pəncərədən baxmağa başladı. Birdən qayıdıb mənə dedi ki, baba, yağış yağır, yaqın atam-gil indi yağışın altında qalıblar, üşüyürlər. Uşağın sözü mənə yaman "tudu", qeyri-ixtiyari ağlamaq tutdu mənə. Üryayın yerindən çıxırdı. Anadan olduğu gün, toy

Kod adı "Kobra", düşməne dağ çəkən xüsusi təyinatlı

İndi də DİN-in Daxili Qoşunlarının xüsusi təyinatlı baş leytenantının döyüş yolundan bəhs edək. Yeri gəlmişkən, xüsusi olaraq vurğulamaq lazımdır ki, 44 gün davam edən Vətən müharibəsində Daxili İşlər Nazirliyinin Daxili Qoşunlarının şəxsi heyəti də əzmlə vuruşaraq düşməne sarsıdıcı zərbələr endirib və əsl qəhrəmanlıq nümunələri göstərmiş Vətən müharibəsi zamanı qoşunların şəxsi heyətindən 66 nəfər şəhid olub, 346 hərbi qulluqçu isə yaralanıb və xəsarət alıb.

Daxili Qoşunların xüsusi təyinatlıları döyüş meydanlarında "dəmir yumruq"la erməni işğalçıların başını əzərək, düşməni diz çökdürüb, şərfətli döyüş yolu keçiblər.

Valideynləri deyirlər ki, Kamranın döyüş yoldaşları, xilas etdiyi hərbiçləri tez-tez onlara baş çəkirlər və oğulların qəhrəmanlığından, şücaətindən danışır. Kamran haqqında eşitdikləri fikirlər ürəklerini dağa döndərir.

Baş leytenant Kamran Kazımovun döyüş yolu ələ Vətən müharibəsinin ilk gündən - 2020-ci il sentyabrın 27-dən başlayıb. Bu tarixdən etibarən onunla birgə döyüşlərə qatılma "N" sayılı hərbi hissənin xüsusi təyinatlı dəstəsində müddətdən artıq xidmət edən qazi silahdaşları - çavuşlar Fərid Bağırılı və Ramiz Həsənov deyirlər ki, Kamran komandir olanda yanaşı, həm də əsl döyüşçü kimi cəsarətini və qorxmazlığını Murovdağ istiqamətində bir sıra

strateji yüksəkliklərin azad olunması uğrunda başlayan ilk hərbi əməliyyatlarda göstərmiş. Gözündə heç bir qorxu zirvəsinə ucalmayıb hər zaman şəhid zirvəsinə ucalmağı arzulayan komandir vuruşmaqla yanaşı, siddətli döyüşlərin gedişində irəliləyərək neçə-neçə yaralı hərbi qulluqçumuza ölümlük çəngindən xilas edib və yenidən düşmənin başına od-alov yağdırıb.

Murovdağ istiqamətində döyüşlər başlayarkən Kamran savaş yoldaşı İbrat Qasımovla yanaşı irəliləyirmiş. Birdən mermi gəlib onların arasına düşür və qismətdən partlayır. Kamran qayıdıb deyir ki, qardeş, bizə şəhidlik burda qismət deyilmiş. Deməli, hələ çox qabağa getməliyik.

Çavuş Fərid Bağırılı isə ölümdən qurtulduğu anı belə izah edib: "Düşmənin dayanmadan atəş açdı. Ya-xınlığımız düşən mermindən zərbə dalğası mənə və yanımdakı əsgərlərə qayaya çirdi. İkincim də hüsumumu itirdik. Əvvəlcədən təxmin etdik ki, bir neçə saniyəyə yene də bu yerə mermi düşəcək. Amma tərpənə bilmirdik. Birdən mənə də, digər yoldaşları da kimsə boynumuzun arxasından tutub geri çəkdi və həmin anda oraya mermi düşdü. Bizi xilas edən baş leytenant Kamran Kazımov idi".

Oktyabrın 5-də Cəbrayıl istiqamətində gedən döyüş Kamranın sonuncu döyüşü olur. İştirakçısı olduğu bu hərbi əməliyyatlar barədə xatirələrini bölüşən qazi çavuş Ramiz Həsənov məhz cəsur komandirin rəhbərliyi altında qarşıya qoyulan bir çox döyüş tapşırığını müvəffəqiyyətlə yerinə yetirdiklərini deyir: "Bu döyüşdə baş leytenant Kazımov qrupun şəxsi heyəti ilə birgə düşmənin şəhər ətrafındakı yüksəkliklərdə yerləşən bir neçə strateji postunu ələ keçirərək, ermənilərin 38 nəfər canlı qüvvəsini, o cümlədən iki tankını, dörd topunu və birini sursat daşıyan iki avtomobilini məhv edib. Bundan qorxaraq "UAZ" markalı avtomobillə döyüş meydanını tərk edərək qaçan düşmənin yüksək rütbəli komandirini və sürücüsünü baş leytenant Kamran Kazımov "Muxa" tipli qumbaraatlarla cəhənmə vəsilə etdi. Təbii ki, bu məğlubiyyətlə barışmaq istəməyən və xeyli əlavə qüvvə toplayaraq yenidən hücum keçən ermənilərin niyyətini yaxşı anlayın komandirimiz şəxsi heyət mühasirəyə düşməsin deyə, onlara geri çəkilməyi əmr etdi. Özü isə iki silahdaşımızla birgə atəş dəstəyi ilə düşmənin irəliləməsinin qarşısını aldı. Lakin siddətli döyüşün gedişində ağır yaralanan cəsur komandirimiz, eyni zamanda birgə vuruşan Daxili Qoşunların digər hərbi qulluqçusu - baş çavuş Vüqar Cəfərov və Müdafiə Nazirliyinin "N" sayılı hərbi hissəsinin müddətdən artıq həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçusu əsgər Orxan Əlimuradov qəhrəmancasına şəhid oldu".

Şəhid valideyni olmaq başucalıqdır

Qurbanəli Kazımov deyir ki, şəhid atası olmaq başucalıqdır. Kamran indi təkə onun yox, həm də Vətənin övlədidir.

Doğrudan da, Vətən müharibəsində əsl qəhrəmanlıq nümayiş etdirərək düşməne gözdəki verən, son damla qanınaqədər döyüşüb şəhidlik zirvəsinə ucalmış cəsur qəhrəmanlarımız hər birimizin başucalıqdır.

Bu gün Kazımovlar ailəsinin "Zəbrat-1" qəsəbəsində yaşadığı mənzilin ən böyük otağı Kamrana məxsus xüsusi guşəyə çevrilib. Maraqlı kompozisiyanı hazırlayan atası Qurbanəli Kazımov oğlunun hər bir əşyasını da guşəyə toplayıb.

Burada Kamrana aid nə istəsən görə bilərsiniz. Uşaqlıq illərinin şəkirlərindən tutmuş, hərbi mundirleri, çəkəmləri, medalları, istifadə etdiyi musiqi alətlərindən var burada. Diqqətlə tamaşa etdikdə bir igidin ömür yolu canları göz önündə.

30 yaşında adını cəsur igidlər, ölməz qəhrəmanlıq sirasına yazılan Kamranın valideynləri ilə görüşüb dərdlərini bölüşükdük. Dərd bölüşəndə azalır deyirlər. Bacardığımız qədər təskinlik verməyə çalışdıq. Amma anası Elmira xanım gözü darıxdanacaq çəkmirdi yene de...

Başınızı dik tutun, şəhid valideynləri... Sizin qəhrəman övladlarınız hər birimizin qürurumuzdur. Oğlunuz savaş meydanından özü ilə sizləri dünyaya boya qürur gətirib. Ömrünüzü boyu alınaqçı, başucaya gəzib fəxr edəcəyiniz müqəddəs ad başucalıqdır - şəhid anası, şəhid atası!

Onların bu zirvəyə yüksəlməsini özünüzdə istəmədən etmisiniz. Vətənə, bayrağa sevgi seiflərinizi söyləyəndə sevina-sevina fəxr etmişiniz. Onlar da sizə qullandırdıq üçün qəhrəmana çevriliblər. Əsgər olub Vətənə təkə qorunmayıblar, həm də uğrunda canlarını fəda ediblər. Xalqın 30 illik həsrətinə son qoyub şəhadət şərbəti ni içiblər. İndi bütün şəhidlərimizin ruhları şaddır. Çünki qanlar yerə qalmayıb və xalq şəhidlərinin unutmur və Azərbaycan var olduqca şəhidlərimiz başucalıqımız olacaq.

Rəşad BAXŞƏLİYEV, İlham BABAYEV (foto), "Azərbaycan"

“Oda pənah aparının ocağı sönməz”

Bolluq, ruzi, bərəkət, firavanlıq rəmzi, yeni ilin başlanğıcı sayılan Novruz bayramı ta qədimdən ölkəmizdə təmtəraqla keçirilir. Bu bayramdan əvvəlki dörd çərşənbə də xüsusi mərasimlərlə qeyd olunur. Həmin çərşənbələrdən ikincisi Od çərşənbəsi adlanır.

Yaradılışın mərhələlərini əks etdirən dörd ünsürdən biri

Araşdırıcılar Novruz bayramına qədər qeyd olunan dörd çərşənbə bayramını yaradılışın mərhələlərini əks etdirən dörd ünsür - su, od, yel və torpaqla izah edirlər. Tədqiqatçıların fikrincə, odun müqəddəsliyinə inam həm də bu düşüncə ilə əlaqədardır. Çərşənbə bayramlarından ikincisi bu baxımdan Od çərşənbəsi adlandırılır.

Xalq arasında Od çərşənbəsinə Üskü çərşənbə, Üskü gecəsi, Adlı çərşənbə, Ocaq çərşənbəsi, Ataş çərşənbə, Xis çərşənbə, Xızır çərşənbəsi də deyilir.

Bu çərşənbənin keçirilməsində xalqımızın qədim dövrlərdən Günəşə, oda olan inamı və ümidi əsas yer tutur. Umumiyyətlə, insanlar bəşəriyyətin ilk dövrlərindən ocağı, istiliyə böyük ehtiyac hiss ediblər. Odun onlara həm soyuqdan donmaqdan qurtulmaqda, həm də vəhşi heyvanların hücumundan qorunmaqda köməyi olub. Zaman keçdikcə, gündəlik həyatda, məişətdə odun zərurətini daha aydın görüb, dərk ediblər. Xeyrin qələbəsinə ümid edən ilk bəşər övladları Günəşin, odun, ocağın istilik, rahatlıq, sağlamlıq mənbəyi olduğu qədər də şər qüvvələrdən qoruduğuna inanıb, onları müqəddəs olaraq qəbul etməyə başlayıb, sitayiş edib, inanclar, mərasimlər yaradıblar.

Oda inamın və sitayişin tarixi o qədər qədimdir ki, Novruz bayramını, Od çərşənbəsinin zərduşlüklə etiqadına bağlamağa cəhd göstərən fikirləri yətinərsə əsaslara bilməyiblər. Tədqiqatçılar bu bayramların tarixinin zərduşlükdən də, islamdan da çox-çox öncələrdə gedib çıxdığını qeyd edirlər. Bildirirlər ki, Novruz və dörd çərşənbə bayramlarında qalanan tonqalın atəşpərəstliklə heç bir əlaqəsi ola bilməz. Çünki atəşpərəstlər müqəddəs bildikləri, sitayiş etdikləri odun, ocağın üstündən tullanmazlar. Novruz və çərşənbə bayramlarında isə “Ağrın, uğrum odna yansın” deyərk tonqalın üstündən atılırlar.

Ədalətlərinin oda sitayişləri, şərifinə şənliliklərdən keçirilib, ocaq qarşısında səcdəyə duraraq oyun və aynələr təşkil etdikləri bir sıra tarixi mənbələrdə qalmaqdadır. Buna misal olaraq, Qobustan qayaüstü rəsmlərində ocaq ətrafında “yalı” gedən insan təsvirlərini göstərmək olar.

“Od yanan yerdən işıq gələr”...

Qədim türk xalqlarının dağ başında tonqal qalayaraq həm bir-birlərinə xəbərlər ötürdükleri, həm də sevinc və kədərlərini ifadə etdikləri folklor nümunələrində də əksini tapıb. Belə ki, onlar dağ başında, hündür yerlərdə yandırdıqları tonqalın sayı ilə şad vəxlarında, sevincli dağqəllərində birlikdə şənəlməyə, çətin, dər günlərində, düşmənin hücumu zamanı isə köməyə çağırıblar. Bu işlərəldən vəziyyətin nə yerdə olduğunu başa düşən soydaşları, dostları

özlerini yetirib, uzaq məsafələrdən onlara yardıma gəliblər.

Qədim dövrlərdən od-ocaq insanları yaşadıkları yera, obaya, yurda bağlayıb. Əcdadlarımız müqəddəs bildikləri oda, ocağa, işığa, Günəşə and içib: “Od haqqı”, “Gün haqqı”, “İşığa and olsun!”, “Çırağ haqqı!” deyiblər.

Oda inam “Odu su ilə söndürmək olmaz”, “Odsuz ocaq olmaz”, “Od ilə oynamaq olmaz”, “Od yansa, tüstü çıxmaz”, “Oda pənah aparının ocağı sönməz”, “Ocağı söndürən çox olar, yandıran az”, “Od yanan yerdən işıq gələr” və başqa deyimlərdə, atalar sözlərində əksini tapıb.

Ulularımız xoş günlərini görmək istedikləri, xoşbəxt olmağını arzuladıqları adama “Ocağın odlu, qazanın qaynar olsun”, “Ocağın odlu, evinin nurlu olsun”, “Ağrın, acın odna yansın”, “Ocağına nur çilənsin”, “Ocağın bərəkətli olsun”, “Ocağın sönməsin” deyə alışı ediblər.

Əsrlər boyu xalqımızın inanclarına görə, “Ocaq yananda səs çıxırsa, deyərler ki, kimsə sözünü danışıq”, “Od hisli olarsa, uzaqdan qonaq gələcək”, “Ocağı dağıdan xeyir tapmaz”, “Ocaq sönməyən yerdə məskən salar”, “Ocaqda kül titrəyəndə “od xeyrə oynayıq”...

Zaman keçdikcə insanlar həyat şəraitlərini yaxşılaşdırmaq, rahatlıqlarını təmin etmək üçün müxtəlif vasitələrə el atıblar, yeni kəşflər ediblər. Ancaq heç bir kəşf, elm, texnikanın inkişafı sayəsində nail olduqları yeniliklər odun, işığın insan həyatında rolunu, əhəmiyyətini azaltmayıb. Odur ki, əsrlər dəyişsə də, odla bağlı deyimlər, mərasim və inanclar da unudulmayıb.

Günəşə çağırış...

Qədimdən Od çərşənbəsində müxtəlif ayin və mərasimlər keçirilib. Günəşi çağırmaq, istiliyin olması üçün icra edilən “Qodu-qodu” oyunu onlardan biridir. İnsanlar “Qodu-qodu” mahnısı oxuyaraq Günəşi çağırıb, ondan istilik istəyiblər. Kənd cavanları Günəşin rəmzi kimi üzəri qırmızı bezedilmiş çömçəni götürüb qapı-qapı gəzib dolaşıblar. Onlar bu nəğməni oxuyub evlərdən bayram paylarını alıblar:

*Qodu-qodunu gördüm?
Qoduya salam verdinmi?
Qodu burdan ötdəndə
Qırmızı günü gördüm?
Qoduya qaymaq gerek,
Qablara yaymaq gerek,
Qodu gün çıxarsa,
Gözlerin oymaq gerek.*

Zöhrə FƏRƏCOVA,
“Azərbaycan”

“Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi” QSC-nin

gəmiləri üçün radionaviqasiya avadanlıqlarının satın alınması məqsədilə açıq müsabiqə elan edir

Müsabiqədə iştirak etmək istəyən şəxslər www.asco.az sahifəsinə daxil olmaqla elanlar bölməsindən əlavə sənədləri və ətraflı məlumat əldə edə bilərlər. Mürciət üçün son müddət 07 mart 2022-ci il saat 17.00-dəkdir.

Ünvan: AZ1003, Bakı şəhəri Neftçilər prospekti, 2.
Əlaqə telefonu: (012) 404-37-00, daxili:1016.

Tender komissiyası

Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi” Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti

“İrgiz”, “Mühəndis B.Məmmədov”, “Bakinskaya-3”, “Bakinskaya-5” və “Bakinskaya-6” gəmilərinin altı aylıq “Govdə və mexanizmlərin” sığorta xidmətlərinin satın alınması məqsədilə müsabiqə elan edir

Müsabiqədə iştirak etmək istəyən şəxslər www.asco.az sahifəsinə daxil olmaqla elanlar bölməsindən əlavə sənədləri və ətraflı məlumat əldə edə bilərlər.

Müraciət üçün son müddət 03 mart 2022-ci il saat 17:00-dəkdir.

Sənədlər Azərbaycan dilində, 2 nüsxədə (əsl və surəti) tərtib olunmalıdır (xarici dildəki tender təklifləri Azərbaycan dilinə tərcümə edilməlidir).

Göstərilən vaxtdan gec təqdim olunan zərflər açılmadan geri qaytarılacaqdır.

Ünvan: Bakı, Mikayıl Hüseynov küç., 2
Əlaqə telefonu: (012) 404-37-00, daxili: 1132. (Uzadılma-2)

Tender komissiyası

“Azercell” Ukraynadakı vəziyyətlə əlaqədar abunəçilərinə dəstəyini davam etdirir

Lider mobil operator Azərbaycan-Ukrayna istiqamətində edilən zəngləri martın 2-nə qədər pulsuz təqdim edəcək.

Ukraynada hərbi vəziyyətlə əlaqədar “Azercell Telekom” MMC hazırda orda olan Azərbaycan vətəndaşları, həmçinin vətəndaşlarımızın bu ölkədə yaşayan doğmaları ilə kəsintisiz rabitə əlaqəsini təmin etmək məqsədilə 27 fevral-2 mart 2022-ci il tarixləri arasında Azərbaycan-Ukrayna istiqamətində edilən telefon zənglərini bütün “Azercell” abunəçiləri üçün ödənişsiz təqdim edəcək.

Ukrayna istiqamətində mobil rabitə xətlərində mümkün yükləmə riskinin və pulsuz bağlandıqdan sui-istifadə hallarının

qarşısının alınması məqsədilə mobil operator öz abunəçilərindən qeyd edilən güzəştli zəngləri 3 dəqiqə civarında saxlamağı xahiş edir.

Xatırladaq ki, “Azercell” daha öncə Ukraynada olan abunəçilərinin balansına 50 azn həcmində vəsait yükləmişdir.

“Azercell” hər zaman abunəçilərinin xidmətindədir. Çağrı Mərkəzi (ümumi əlaqə nömrəsi “1111, fakturasız xətt abunəçiləri üçün (012) 490 49 49, fakturalı xətt abunəçiləri üçün (012) 490 52 52) və Online Dəstək xidməti 24 saat ərzində abunəçilər üçün açıqdır. Əlavə olaraq “Kabinetim” tətbiqi üzərindən də müraciət etmək mümkündür:

<https://www.azercell.com/az/personal/digital-solutions/kabinetim.html>

Zəngilan rayonu ərazisində tikintisi planlaşdırılan Beynəlxalq hava limanının müvəqqəti və daimi elektik enerjisi ilə təmin olunması məqsədilə görülməli işlərinin satın alınması üzrə təkliflər sorğusu elan edir

“Azərişiq” ASC-nin Zəngilan rayonu ərazisində tikintisi planlaşdırılan Beynəlxalq hava limanının müvəqqəti və daimi elektik enerjisi ilə təmin olunması məqsədilə görülməli işlərinin satın alınması ilə bağlı “Təkliflər sorğusu” həyata keçirir. İddiaçılar təkliflərini möhürlənmiş qaydada ikiqat zərflərdə 17.03.2022-ci il tarixdə saat 12:00-a qədər “Azərişiq” ASC-nin Tender komissiyasına təqdim etməlidirlər. Zərflər 18.03.2022-ci il tarixdə saat 15:00-da aşağıda qeyd olunan ünvanda açılacaqdır. Göstərilən vaxtdan gec təqdim edilmiş zərflər açılmadan geri qaytarılacaqdır.

LOT 1 - Zəngilan rayonu ərazisində tikintisi planlaşdırılan Beynəlxalq hava limanının müvəqqəti və daimi elektik enerjisi ilə təmin olunması məqsədilə görülməli işlərinin satın alınır.

İştirak haqqı - 750 (yeddi yüz əlli) manat

“Azərişiq” ASC

Hesab No: AZ83AIB33020029441802068118

VÖEN: 9900069391

Benefisiarın Bankı: Kapital Bankın Gənclik filialı Kod: 200189

VÖEN: 9900003611

Müxbir hesab No: AZ37NABZ0135010000000001944 SWIFT Code: AIBAZ2X

İştirak haqq heç bir halda geri qaytarılmır.

Əlaqələndirici şəxs: Namiq Heybetov

Əlaqə telefonu (şəhər): 012 440 39 93 (daxili 92-19) Elektron poçt: namiq.heybetov@azerishiq.az

Ünvan: Bakı şəhəri, M.Əliyev küçəsi 130, AZ1009

Tender komissiyası

ALLAH RƏHMƏT ELƏSİN!

Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Seçki Komissiyasının sədri Mezzahir Pənahov, Komissiyanın üzvləri və Kətibiyin rəhbərliyi Azərbaycan Həmkarlar İttifaqları Konfederasiyasının sədri, Milli Məclisin deputatı Səttar Möhbəliyev əzizi

MİNA XANIMIN

vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Azərbaycan Respublikası Milli Məclis Aparatının Sosial qanunvericilik şöbəsinin müdiri Adil Vəliyev və şöbənin əməkdaşları Mehdi Qurbanov, Ziya Qasımov, Kəmalə Əzimova, Həsən Şirinov, Cahid Məmmədov, Təranə Qurbanova, Seymur Əşrəfi və Gülarə İbrahimova İqtisadi qanunvericilik şöbəsinin əməkdaşı Kəmalə Məmmədovaya atası

NAZİM MÜƏLLİMİN

vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Milli Məclis Aparatının İqtisadi qanunvericilik şöbəsinin əməkdaşları şöbənin böyük məsləhətçisi Kəmalə Məmmədovaya atası

NAZİM MÜƏLLİMİN

vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Milli Məclis Aparatının İqtisadi qanunvericilik şöbəsinin əməkdaşları şöbənin böyük məsləhətçisi Kəmalə Məmmədovaya atası

NAZİM MÜƏLLİMİN

vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

“Aqrarkredit” Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti Bank olmayan Kredit Təşkilatının İdarə Heyəti və kollektivi “Aqrarkredit” QSC-nin Salyan filialının müdiri Vaqif İslamova bacısı

FİRƏNGİZ XANIMIN

vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

“Aqrarkredit” Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti Bank olmayan Kredit Təşkilatının İdarə Heyəti və kollektivi “Aqrarkredit” QSC-nin Salyan filialının müdiri Vaqif İslamova bacısı

FİRƏNGİZ XANIMIN

vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Bəxtiyar Sadiqov, Bəxtiyar Əliyev, Elman Məmmədov və imamverdi İsmayilov Azərbaycan Həmkarlar İttifaqları Konfederasiyasının sədri, Milli Məclisin deputatı Səttar Möhbəliyev əzizi

MİNA XANIMIN

vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

“Azərişiq” ASC-nin sədri Vüqar Əhmədov və cəmiyyətin kollektivi “Azərişiq” ASC-nin Yasamal rayon Enerji Təchizatı və Satışı İdarəsinin rəisi Həbib Əzizova atası

TALEH ƏZİZOVUN

vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Azərbaycan Respublikası Sahibkarlar (İşəgötürənlər) Təşkilatları Milli Konfederasiyasının Rəyasət Heyəti və kollektivi Azərbaycan Həmkarlar İttifaqları Konfederasiyasının sədri, Milli Məclisin deputatı Səttar Möhbəliyev əzizi

MİNA XANIMIN

vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Azərbaycan Təhsil İşçiləri Azad Həmkarlar İttifaqı Respublika Komitəsinin rəhbərliyi və aparat işçiləri Azərbaycan Həmkarlar İttifaqı Respublika Komitəsinin sədri, Milli Məclisin deputatı Səttar Möhbəliyev əzizi

MİNA XANIMIN

vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Azərbaycan Təhsil İşçiləri Azad Həmkarlar İttifaqı Respublika Komitəsinin rəhbərliyi və aparat işçiləri Azərbaycan Həmkarlar İttifaqı Respublika Komitəsinin sədri, Milli Məclisin deputatı Səttar Möhbəliyev əzizi

MİNA XANIMIN

vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

RUHULLA ƏZİZOVUN

vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

RUHULLA ƏZİZOVUN

vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Azərbaycan Həmkarlar İttifaqları Konfederasiyasının sədri, Milli Məclisin deputatı Səttar Möhbəliyev və AHİK-in icraiyyə Komitəsi Mədəniyyət İşçiləri Həmkarlar İttifaqı Respublika Komitəsinin sədri Cəmilə Səttarovaya həyat yoldaşı

RUHULLA ƏZİZOVUN

vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Mədəniyyət İşçiləri Həmkarlar İttifaqı Respublika Komitəsinin Rəyasət Heyətinin üzvləri və aparat işçiləri MİHi Respublika Komitəsinin sədri Cəmilə Səttarovaya həyat yoldaşı, Azərbaycan Respublikasının Əməkdar müəllimi, Prezident təqaüdüçüsü

RUHULLA NƏCƏF OĞLU ƏZİZOVUN

vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Mədəniyyət İşçiləri Həmkarlar İttifaqı Respublika Komitəsinin sədri Cəmilə Səttarovaya, Rəyasət Heyətinin üzvləri və aparat işçiləri AHİK-in sədri, Milli Məclisin deputatı Səttar Möhbəliyev əzizi

MİNA XANIMIN

vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Mədəniyyət İşçiləri Həmkarlar İttifaqı Respublika Komitəsinin sədri Cəmilə Səttarovaya, Rəyasət Heyətinin üzvləri və aparat işçiləri AHİK-in sədri, Milli Məclisin deputatı Səttar Möhbəliyev əzizi

MİNA XANIMIN

vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Azərbaycan Təhsil İşçiləri Azad Həmkarlar İttifaqı Respublika Komitəsinin kollektivi Azərbaycan Həmkarlar İttifaqları Konfederasiyasının sədri, Milli Məclisin deputatı Səttar Möhbəliyev əzizi

MİNA XANIMIN

vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Azərbaycan Təhsil İşçiləri Azad Həmkarlar İttifaqı Respublika Komitəsinin kollektivi Azərbaycan Həmkarlar İttifaqları Konfederasiyasının sədri, Milli Məclisin deputatı Səttar Möhbəliyev əzizi

MİNA XANIMIN

vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

BAŞ REDAKTOR

Bəxtiyar SADIQOV

Ünvan
AZ 1073, Bakı şəhəri, Məhəmmədov prospekti, 529-cu məhəllə, 11 mərtəbə
e-mail:
secretary@azerbajian-news.az
az.reklam@mail.ru
azerbajian-news@mail.ru
www.azerbajian-news.az

Telefonlar

Qəbul otağı - 539-68-71,
Baş redaktor müavini - 538-86-86, 434-63-30,
539-72-39,
Məsul katib - 539-43-23,
Məsul katib müavini - 539-44-91,
Parlament və siyasət şöbəsi - 539-84-41, 539-21-00,
İqtisadiyyat şöbəsi - 538-42-32, 538-35-55,

Beynəlxalq həyat, idman və informasiya şöbəsi - 432-37-68,
Humanitar siyasət şöbəsi - 538-56-60, 539-63-82
İctimai əlaqələr şöbəsi - 539-49-20, 538-31-11,
Fotoilustrasiya şöbəsi - 538-84-73,
Kompüter mərkəzi - 538-20-87,
Mühasibatlıq - 539-59-33

Qeydiyyat nömrəsi 1

“Azərbaycan” qəzetinin kompüter mərkəzində yığılıb səhifələnməsi, “Azərbaycan Nəşriyyatı” MMC-də çap edilmişdir

Rəsmi sənəd və çıxışlarda sənədlərlə bərabər, dərc üçün göndərilən digər yazılarda fikirlər də Azərbaycan dövlətinin mənafeyinə uyğun gəlməlidir
Əlyazmalara cavab verilmir və onlar geri qaytarılmır

Gündəlik qəzet

Tiraj 5692
Sifariş 613
Qiyməti 40 qəpik